

A romantic scene of a man and a woman holding hands, silhouetted against a bright, golden sunset. The sun is low on the horizon, creating a strong lens flare and a warm, orange glow that fills the entire frame. The couple is standing in a field of tall grass. The overall mood is hopeful and optimistic.

För en ljusare framtid!

SD Örebro kommuns
förslag till budget **2024**

SD

Örebro kommun

Budgetförslag 2024

samt övergripande strategier med plan för 2025–2027

1. Förord	1
2. Våra viktigaste ställningstaganden	2
3. Ekonomisk plan	3
3.1 Finansiella mål för perioden 2024–2027	3
3.1.1 Resultatbudget	3
3.1.2 Nyckeltal	4
3.2 Driftbudgetramar	5
3.3 Effektiviseringsuppdrag	6
3.4 God hushållning med skattemedlen	6
3.4.1 Sök de statsbidrag vi är berättigade till	6
3.4.2 Påbörja arbetet med nollbasbudget	6
3.4.3 Minska kostnaderna för avgångsvederlag	6
3.4.4 Det kommunala partistödets ska halveras	6
3.4.5 Arvoden för yrkespolitiker ska sänkas med 25 procent	6
3.4.6 Nej till onödiga symboliska utgifter så som HBTQI-diplomerings	7
3.4.7 Prioritera energieffektivisering	7
3.4.8 Upprätta bokslut för kostnader och uppnådda effekter av satsningar och åtgärder i Vivalla	7
4. Kommunövergripande	8
4.1 Bra arbetsgivare och god arbetsmiljö	8
4.1.1 Avskaffa de ofrivilligt delade turena	8
4.1.2 Utöka personskyddet för yrkeskategorier som möter hot och våld i sitt arbete	8
4.1.3 Erbjudna kostnadsfri vaccination för TBC och säsongsinfluensa till personal i verksamheter som i hög grad är utsatt för smittorisk	8
4.1.4 Inför politiskt och religiöst neutral klädkod för kommunens anställda	8
4.1.5 Positiv särbehandling ska inte förekomma inom Örebro kommuns verksamheter	8
4.1.6 Förbättra kommunens visseblåsarfunktion	8
4.1.7 Åtgärda kompetensflykten	9
4.2 Civilt försvar	9
4.2.1 Inför krigsplacering i kommunens organisation	9
4.2.2 Inventera kommunens skyddsrum och ta fram åtgärds- och underhållsplan	9
4.2.3 Öva kommunstyrelsen kring höjd beredskap för att identifiera brister och arbeta fram nya rutiner	9
4.2.4 Utred och planera för införande av säkerhetslager som innehar en buffert om 6 månader	9
4.3 Demokrati	9
4.3.1 Beslut i särskilt viktiga och övergripande frågor ska föregås av kommunala folkomröstningar, rådslag eller undersökningar	9
4.3.2 Kommunen ska välkomna folkinitiativ och inte ställa upp onödigt hårda kriterier för vad som räknas som giltiga underskrifter	10
4.3.3 Örebro kommun ska införa medborgarförslag	10
4.3.4 Möjlighet för kommuninvånare att lämna in förslag och samla stöd elektroniskt ska införas	10
4.3.5 Alla partier invalda i kommunfullmäktige ska ha rätt till insynsplatser i bolagsstyrelser, nämnder, utskott och beredningar	10
4.3.6 Undersök möjligheten till kommundelning	10
4.3.7 Offentliggör kommunens brottsstatistik	10
4.4 Flyktningmottagande	10
4.4.1 Minska kommunens attraktivitet för nyanlända så att kostnadstrycket minskar	10
4.4.2 Eftersträva stopp för flyktningmottagande i kommunen	11
4.4.3 Ansök om undantag från bosättningslagen	11

4.4.4	Placera nyanlända flyktingar i andra kommuner, företrädesvis i de kommuner som anser sig se stora fördelar med flyktingmottagande.....	11
4.4.5	Utöva påtryckningar gentemot staten för ökat kommunalt självbestämmande gällande invandringspolitiken	11
4.4.6	Samhällsorienteringen för nyanlända ska förlängas	11
4.4.7	Restriktiva regler ska gälla för anlåtande av tolkar - undantaget teckentolkar	11
4.4.8	Service och information ska i regel endast ges på svenska och de nationella minoritetsspråken	11
4.4.9	Kräv språktest och prov i svenskt samhällsliv för invandrare som önskar delta i kommunens ceremoni för nyblivna svenska medborgare	12
4.4.10	Påbörja informationsinsats om återvandring till utländska medborgare under 67 år som saknat förvärvsinkomst de senaste åren	12
4.4.11	Kommunens anställda ska uppmanas rapportera misstänkta brott mot utlänningslagen	12
4.5	Jämställdhet	12
4.5.1	Det överordnade målet för kommunens jämställdhetsarbete ska vara att ge alla samma förutsättningar.....	12
4.5.2	Kartlägg omfattningen av hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap, barnäktenskap, könsstympning och slöjtvång.....	12
4.6	Lokalt näringsliv	12
4.6.1	Rimligare skall-krav i kommunala upphandlingar	12
4.6.2	Örebro gynnsamma logistiska läge ska tillvaratas.....	13
4.6.3	Örebro kommun ska vara lyhörd inför de lokala företagens behov	13
4.6.4	Utred om och hur kommunen kan stötta lokala serviceföretag på landsbygden.....	13
4.6.5	Andelen lokalproducerade livsmedel som kommunen köper in ska öka	13
4.6.6	Animaliska livsmedel ska endast köpas in från producenter som uppfyller kraven enligt svenska regelverk.....	13
4.6.7	Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter	13
4.7	Miljö, hållbarhet och klimat	13
4.7.1	Pragmatism i stället för klimatångest	13
4.7.2	Sansad utbytestakt av miljöbelastande element	14
4.7.3	Subventionera inte vindkraft då det är ett ineffektivt sätt att värna miljön.....	14
4.8	Tiggeri	14
4.8.1	Kommunen ska inte bekosta kost eller logi åt hitresta utländska tiggare	14
4.9	Trygghet.....	14
4.9.1	Inför en arvodesmodell för nattvandrande vuxna	14
4.9.2	Inrätta en kommunal brottsofferfond.....	14
4.9.3	Utred hur kommunen kan understödja Polisen, i syfte att primärt avlasta deras administrativa börda.....	15
4.9.4	Antalet kommunalt finansierade väktare och ordningsvakter ska kraftigt öka	15
4.10	Kommunövergripande driftbudgetramar	15
4.10.1	Driftbudget: Kommunfullmäktige	15
4.10.2	Driftbudget: Kommunstyrelsen.....	16
4.10.3	Utrymme för Kommunstyrelsen.....	17
4.10.4	Finansiering.....	17
5.	Direktiv till de kommunala bolagen	18
5.1	Örebrostäder AB	18
5.1.1	Eftersträva blandade boendeformer	18
5.1.2	Skapa möjligheter för hyresgäster att sänka sina kostnader	18
5.1.3	Motverka segregationen	18
5.1.4	Nej till kvoterade lägenheter för nyanlända.....	18
5.2	Länsmusiken i Örebro AB.....	18
5.2.1	Utöka den egna finansieringen	18
5.3	Länsteatern i Örebro AB.....	18
5.3.1	Utöka den egna finansieringen	18
5.4	Kumbro Stadsnät AB.....	19
5.4.1	Höj ambitionsnivån kring bredbandsutbyggnad på landsbygden.....	19
5.5	Kumbro Vind AB.....	19
5.5.1	Avyttra Örebro kommuns andel i Kumbro Vind.....	19
5.6	Biogasbolaget i Mellansverige AB	19
5.6.1	Avyttra Örebro kommuns andel i Biogasbolaget i Mellansverige	19
5.7	Örebro Parkering AB.....	19
5.7.1	Avveckla bolaget och flytta över verksamheten till Teknik- och serviceförvaltningen	19
6.	Bygg- och miljönämnden	20
6.1	Nej till byggande på bördig jordbruksmark	20

6.2	Anpassa gestaltningen till omgivningen.....	20
6.3	Öka antalet inspektioner av verksamheter som har en negativ miljöpåverkan	20
6.4	Etableringen av fundamentalistiska moskéer ska motverkas	20
6.5	Driftbudget – Bygg- och miljönämnden	20
7.	Funktionsstödsnämnden	21
7.1	Höj habiliteringsersättningen till 100 kr för heldag och 50 kr för halvdag	21
7.2	Säkerställ tillgången till teckentolkar i kommunens verksamheter för döva och hörselskadade	21
7.3	Driftbudget: Funktionsstödsnämnden	21
8.	Förskolenämnden.....	22
8.1	Underlätta kompetensförsörjningen på landsbygden	22
8.2	Uppmuntra till fler dagmammor och föräldrakooperativ	22
8.3	Värna landsbygdsförskolorna	22
8.4	Undersök möjligheterna till flexitid.....	22
8.5	Undersök möjligheterna till slopat karensavdrag	22
8.6	Minska administrationen.....	22
8.7	Fortsätt arbetet med att minska barngrupperna.....	22
8.8	Gör förskolan till frizon från hederskultur	22
8.9	Säkerställ personalens kunskaper i svenska.....	23
8.10	Driftbudget: Förskolenämnden	23
9.	Grundskolenämnden.....	24
9.1	God service på landsbygden	24
9.2	Debitera vårdnadshavare vid uppsåtlig skadegörelse	24
9.3	Förbättrat mentorskap för nya lärare	24
9.4	Avlasta lärarna och öka vuxennärvaron	24
9.5	Inför mer motion på schemat.....	24
9.6	Säkerställ god och näringsrik mat	24
9.7	Motverka slöjtvång inom grundskolan	24
9.8	Inför skriftliga ordningsomdömen från första klass.....	25
9.9	Minska kostnaderna för hemspråksundervisningen.....	25
9.10	Skolinpektionen ska alltid avrådas att godkänna ansökningar av friskolor som drivs av eller mottager ekonomiskt stöd från islamister	25
9.11	Förbättra samverkan mellan viktiga samhällsfunktioner för att upptäcka och hjälpa barn i tid	25
9.12	Inför frivilliga slumpmässiga drogtester	25
9.13	Driftbudget: Grundskolenämnden	25
10.	Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	26
10.1	Förbättra studie- och yrkesvägledningen.....	26
10.2	Utveckla Kvinnersta som ett kluster för jord- och skogsnäringar	26
10.3	Inför frivilliga slumpmässiga drogtester	26
10.4	Motverka felaktiga bidragsutbetalningar	26
10.5	Öka krav på motprestation.....	27
10.6	Genomför företagsarsatsning i utsatta områden	27
10.7	Inför integrationsplikt.....	27
10.8	Inför praktik som obligatorisk del av SFI	27
10.9	Omprioritera resurser från arbetsmarknadsinsatser till yrkesutbildningar.....	27
10.10	Driftbudget: Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden.....	27
11.	Kultur- och fritidsnämnden	28
11.1	Kommunen ska upprätta en kulturarvsfond.....	28
11.2	Nej till enprocentregeln	28
11.3	Kommunens inköpta konst ska vara tidlös	28
11.4	Det kommunala stödet till vuxenkultur ska vara sparsamt	28
11.5	Det kommunala stödet till OpenART ska avslutas	28
11.6	Dra in kommunala bidrag till föreningar eller studieförbund som bjuder in hatpredikanter	28
11.7	Skattefinansieringen av föreningar vars verksamhet syftar till att befästa invandrades ursprungliga kulturella identiteter ska avvecklas	28
11.8	Kommunalt kulturstöd ska inte gå till politisk eller starkt politiserad verksamhet	29
11.9	Synliggör nyttan med fritidsaktiviteter för barn och unga.....	29
11.10	Inför en individualiserad fritidscheck för alla grundskolebarn	29

11.11	God kvalitet i motionsspåren ska säkerställas	29
11.12	Starta upp en motorgård för ungdomar	29
11.13	Driftbudget: Kultur- och fritidsnämnden.....	29
12.	Markplanerings- och exploateringsnämnden	30
12.1	Ett trygghetsperspektiv ska genomsyra all stadsbyggnad	30
12.2	Planera byggande och trafik efter verklighetsbaserade prognoser	30
12.3	Kommunen ska uppmontra byggande av bostäder som svarar mot samhällets efterfrågan	30
12.4	Visa hänsyn till det lokala kulturarvet vid nybyggnation och anpassa arkitekturen.....	30
12.5	Ta hand om den infrastruktur vi har	30
12.6	Utred i vilka korsningar som rondellösningar skulle vara lämpligt	31
12.7	Hastighetsdämpande åtgärder ska utformas på ett sätt som stör trafikflödena så lite som möjligt	31
12.8	Gaturummet ska planeras med underhållsaspekten och framkomlighet i åtanke.....	31
12.9	Nej till så kallade snabbussar/Bus Rapid Transit (BRT)	31
12.10	Bevara Örebros utomhusparkeringar	31
12.11	Förbättra tryggheten i parkeringshusen.....	31
12.12	Sänk parkeringsavgifterna i citykärnan med omnejd.....	31
12.13	Bilparkeringsnormen ska höjas till minst 0,8 parkeringsplatser per lägenhet	32
12.14	Inför gratis kollektivtrafik för ålderspensionärer	32
12.15	Beakta vikten av natur-, park- och grönområden och bevara naturområdena	32
12.16	Gör Sörbyskogen till ett naturreservat	32
12.17	Driftbudget: Markplanerings- och exploateringsnämnden.....	32
13.	Socialnämnden.....	33
13.1	En effektiv och evidensbaserad vård av missbrukare	33
13.2	Utökade krav på motivationsarbete i missbruksvården.....	33
13.3	Familjehemsplaceringar framför behandlingshem.....	33
13.4	Utökat stöd till verksamheten Unga mammor och pappor	33
13.5	Utöka Portens öppettider.....	33
13.6	Utökat arbete med våld i nära relation.....	34
13.7	Verka för att stimulera ett välfungerande samarbete inom kommunen och med polisen.....	34
13.8	Förebyggande arbete mot bedrägerier riktat till sårbara grupper	34
13.9	Driftbudget: Socialnämnden.....	35
14.	Teknik- och servicenämnden	36
14.1	Omarbetad kostpolicy.....	36
14.1.1	Vildsvinskött som nytt köttalternativ.....	36
14.1.2	Minska kostnader för specialkost	36
14.1.3	Kommunens verksamheter ska inte bekosta religiös specialkost	36
14.1.4	Modell för minskat matsvinn.....	36
14.2	Förbättrad och utökad belysning.....	36
14.2.1	Öka tryggheten med utökad belysning	36
14.2.2	Åtgärda skyndsamt trasig gatubelysning.....	36
14.3	Hårdare krav i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna.....	37
14.3.1	Inför tiggerifria zoner.....	37
14.3.2	Kräv alltid tillstånd för fyrverkerier	37
14.3.3	Förbud mot böneutrop	37
14.3.4	Utökad kamerabevakning.....	37
14.4	Driftbudget: Teknik- och servicenämnden	37
15.	Valnämnden	38
15.1	Förbättra flödet vid valbåsen så att man minskar köbildning	38
15.2	Uppmontra till förtidsröstning.....	38
15.3	Bättre kontroll så att alla partiers valsedlar finns tillgängliga.....	38
15.4	Driftbudget: Valnämnden	38
16.	Vård- och omsorgsnämnden	39
16.1	Mer resurser till hemvård och vårdboende	39
16.2	God servicenivå inom färdtjänsten	39
16.3	Bevara kompetensen inom vårdverksamheten	39

16.4	Utveckla valfriheten inom vården	39
16.5	Ge vården högre status och attrahera fler inom yrket	39
16.6	Motverka kompetensflykt och säkra kvaliteten	39
16.7	Avskaffa ofrivilligt delade turer.....	39
16.8	För trygghet på ålders höst behöver vi införa språktest	40
16.9	Skärpta regler för belastningsregisterutdrag	40
16.10	Valfrihet och konkurrens inom äldreomsorgen	40
16.11	Ölmbrogården ska återöppnas	40
16.12	Aktiv fritid och service för äldre	40
16.13	Åldrande med aktivitet och kunskapsutbyte.....	40
16.14	Särskilda äldrestödspersoner och volontärförmedling	40
16.15	IT-satsning för äldre.....	41
16.16	Rekreativ verksamheter för mindre bemedlade äldre	41
16.17	Fler mötesplatser för äldre	41
16.18	Musikunderhållning inom äldreomsorgen.....	41
16.19	Möjlighet till medtag av husdjur vid inflyttning.....	41
16.20	Ökad besöksvänlighet på äldreboenden	41
16.21	Trivselskapande åtgärder på uteplatser och trädgårdar.....	41
16.22	Säkerställ att äldre brottsoffer får en särskild kontaktperson och i varje fall där det önskas ges bra stöd	42
16.23	Driftbudget: Vård- och omsorgsnämnden.....	42
17.	Överförmyndarnämnden	43
17.1	Det ska inte gå att ta på sig fler uppdrag som god man än vad man rimligen klarar av.....	43
17.2	Överförmyndarkansliet behöver bli mer tillgängligt	43
17.3	Överförmyndarnämndens handläggningstid behöver förbättras	43
17.4	Driftbudget: Överförmyndarnämnden	43
18.	Investeringsprogram	44
18.1	Vårt förslag till investeringsprogram	44
18.2	Ökade driftkostnader till följd av investeringar för skattefinansierad verksamhet.....	45

1. Förord

Örebro kommun har ett nytt styre sedan valet 2022. Att det är Moderaterna som numera styr tillsammans med Centerpartiet och Socialdemokraterna har inte renderat i någon större kursändring. Fortfarande är de så kallade satsningarna yviga och irrelevanta. Trots vallöften från de partier som numera styr Örebro om att trygghetsarbetet skulle skalas upp och ytterligare en miljard läggas på tryggheten i kommunen, satsas inga extra pengar på området. Påståenden som kom från styret efter valet om att de utlovade pengarna egentligen inte behövs ser vi tydliga motbevis på när skottlösningar och gängkrig fortgår i kommunens bostadsområden och när en knivattack nyligen skedde på en av Örebros skolor mitt på ljusa dagen! Att invånare sedan undviker att lämna sin bostad vissa tider på dygnet och tar omvägar runt vissa områden för att något annat känns för otryggt, det är ett kvitto på att trygghetsarbetet inte alls är klart. Inte heller är de styrande politikerna intresserade av att få svart på vitt vad de åtgärder som gjorts resulterat i och då är det ju svårt att kunna utvärdera saker på ett adekvat vis.

Sverigedemokraterna tar dock tryggheten på allvar, vi begriper var pengar behöver satsas och visar dessutom hur vi visst kan prioritera det som prioriteras bör. För att kunna lära oss och öka pricksäkerheten inför framtiden föreslår Sverigedemokraterna en total genomlysning av alla åtgärder som gjorts i Vivalla. Att just Vivalla är lämpligt för detta faller sig naturligt, då området efter många år och otaliga insatser fortfarande är ett särskilt utsatt område. Mycket lär därför finnas att lära av att djupdyka i vad som gjorts där och varför mycket av det inte fungerat, för att i framtiden slippa slösa pengar på verkningslösa åtgärder och istället fokusera på det som ger resultat på tryggheten.

Det är det Sverigedemokraternas politik handlar om! Att lägga pengarna där de gör skillnad. Genom att även spara in på dyra politiker, onödigt byråkrati och administration samt sådant som ligger utanför kommunens kärnuppdrag, frigör vi resurser att satsa där det satsas bör: på skolan, äldreomsorgen och tryggheten. Pengar som läggs på snabbussar, stadsgator och ytterligare utökning av kommunens redan omfattande konstreserv fördelas om till belysning, vägunderhåll och andra eftersatta men ack så nödvändiga åtgärder för att säkra trygghet och en fungerande vardag för de som lever och vistas i vår kommun.

Socialdemokraterna, Centerpartiet och Moderaterna styr mot en ovisst framtid. En framtid där det nödvändiga i längden fått stå tillbaka för det som upplevdes roligt i stunden, oavsett om notan som kommer efteråt blir allt annat än rolig. Sverigedemokraternas budget innehåller inga svulstiga satsningar på sådant som egentligen inte behövs utan vi håller oss inom ramarna för vad en kommun ska göra. Då har vi pengar till att finansiera trygghet av våra barns framtid, en värdig tillvaro för våra äldre och för att alla i vår kommun ska känna att vi är på väg mot en ljusare framtid!

Helena Ståhl

Kommunalråd

2. Våra viktigaste ställningstaganden

- Nej till så kallade snabbussar/Bus Rapid Transit (BRT).
- Inför avgiftsfri kollektivtrafik för ålderspensionärer.
- Nej till byggande på bördig jordbruksmark.
- Minskade kostnader för politiken med sänkta heltidsarvoden och minskat partistöd.

- Kartlägg omfattningen av hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap, barnäktenskap, könsstympning och slöjtvång.
- Gör skolan till en frizon från hederskultur.
- Slopa karensavdraget för vård, omsorgs- och förskolepersonal.
- Upprätta bokslut för kostnader och uppnådda effekter av satsningar och åtgärder i Vivalla

- Ta personalflykten på allvar och inför nödvändiga åtgärder.
- Fokus på välfärden och kommunens kärnuppdrag, i stället för ideologiska flumfrågor.
- Ölmbrogården ska återöppnas.
- Kraftfulla åtgärder för en hållbar arbetsmiljö som inte resulterar i sönderstressad personal och höga sjukskrivningstal.

- Inför säkerhetslager för att säkerställa kommunens lagerhållning av viktig materiell under kris eller krig.
- Utöka kommunens förutsättningar för ett effektivt civilförsvaret.
- Djupare samverkan med polisen för fortsatt utbyggnad av kamerabevakning på otrygga platser.
- Offentliggör kommunens brottsstatistik.

3. Ekonomisk plan

- Över nästkommande treårsperiod ska verksamhetens resultat uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.
- Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar ska vara lägst 70%.
- Koncernens investeringar i skattefinansierad verksamhet, exklusive exploateringsinvesteringar, får inte överskrida 14 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Kommunens soliditet ska uppgå till minst 50 procent, inklusive pensionsförpliktelser men exklusive interbankens påverkan.

3.1 Finansiella mål för perioden 2024–2027

Vår budget strävar efter varsamhet med skattemedlen och ett fokus på kärnområdena. Genom att lägga stora effektiviseringsuppdrag på verksamheter som antingen är ineffektiva eller ligger utanför kommunens kärnuppgifter kan vi stärka välfärden.

3.1.1 Resultatbudget

Resultatbudget	Bokslut	ÖSB	Budget	Plan	Plan	Plan
Belopp i miljoner kronor	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verksamhetens intäkter och kostnader	-9 289	-9 980	-10 522	-10 820	-11 282	-11 708
- varav effektiviseringskrav		111	149	32	31	32
Avskrivningar	-261	-311	-310	-330	-355	-375
Verksamhetens nettokostnader	-9 550	-10 291	-10 832	-11 150	-11 637	-12 083
Skatteintäkter	7 972	8 188	8 526	8 923	9 342	9 716
- varav skattesänkning 1-4 öre			4	8	13	18
Generella statsbidrag och utjämning	2 183	2 207	2 388	2 363	2 415	2 492
Summa skatteintäkter och utjämning	10 155	10 395	10 914	11 286	11 757	12 208
Verksamhetens resultat	605	104	82	136	120	125
Finansnetto	-307	180	235	255	265	245
- finansnetto exkl. utdelning	-337	115	170	190	200	180
- utdelning från bolagen	30	65	65	65	65	65
Årets resultat	297	284	317	391	385	370

3.1.2 Nyckeltal

Nyckeltal, procent	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Snitt 2024–2027
Finansiella mål							
Verksamhetens resultat i relation till skatter och generella statsbidrag	6,0%	1,0%	0,7%	1,2%	1,0%	1,0%	1,0%
Självfinansieringsgrad för skattefinansierade investeringar	116,0%	101,0%	95,0%	106,0%	104,0%	110,0%	103,8%
Kommunkoncernens investeringar i skattefinansierad verksamhet, exklusive exploateringsinvesteringar i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	8,4%	9,8%	8,9%	7,3%	5,8%	6,5%	7,1%
Soliditet, inklusive pensionsförpliktelser men exklusive internbankens påverkan	56,9%	56,7%	56,4%	58,1%	59,9%	61,4%	59,0%
Övriga nyckeltal							
Årets resultat i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	2,9%	2,7%	2,9%	3,5%	3,3%	3,0%	3,2%
Avskrivningar i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	2,6%	3,0%	2,8%	2,9%	3,0%	3,1%	3,0%
Nettokostnader i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	94,0%	99,0%	99,3%	98,8%	99,0%	99,0%	99,0%
Skatteintäktsutveckling	5,0%	2,4%	5,0%	3,4%	4,2%	3,8%	4,1%
Nettokostnadsutveckling inklusive jämförelsestörande poster	4,1%	7,4%	5,4%	2,8%	4,3%	3,8%	4,1%
Finansnettot i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag	-3,0%	1,7%	2,2%	2,3%	2,3%	2,0%	2,2%

3.2 Driftbudgetramar

Nämnd/anslag, belopp i miljoner kronor	2023	2024	2025	2026	2027	SD vs styre 2024
Kommunfullmäktige	17,2	16,2	16,2	16,2	16,2	0,0
Kommunfullmäktige	13,3	12,3	12,3	12,3	12,3	0,0
Stadsrevisionen	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	0,0
Nämnder	10 126,8	10 123,8	10 160,0	10 207,7	10 227,1	3,3
Förskolenämnden	1 158,9	1 137,1	1 137,1	1 137,1	1 137,1	5,0
Grundskolenämnden	2 472,4	2 468,8	2 468,8	2 468,8	2 463,8	19,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	1 252,7	1 266,8	1 266,8	1 266,8	1 266,8	-7,5
Funktionsstödsnämnden	1 165,6	1 186,2	1 209,9	1 233,6	1 257,3	3,0
Socialnämnden	654,4	659,6	665,6	671,6	677,6	3,0
Vård- och omsorgsnämnden	1 895,3	1 920,1	1 920,1	1 920,1	1 920,1	35,0
Bygg- och miljönämnden	26,4	26,1	26,1	26,1	26,1	-0,3
Kultur- och fritidsnämnden	397,9	379,4	379,0	379,0	379,0	-19,3
Markplanerings- och exploateringsnämnden	84,3	83,9	83,9	83,9	83,9	0,0
Teknik- och servicenämnden	211,8	210,7	210,7	210,7	210,7	0,0
Valnämnden	0,2	3,2	0,2	8,9	0,2	0,0
Överförmyndarnämnden	19,9	19,9	19,9	19,9	19,9	0,0
Kommunstyrelsen	786,8	762,0	771,9	781,2	784,6	-34,6
Utrymme för kommunstyrelsen	211,7	67,2	1 103,4	1 538,4	1 896,0	-12,5
Oförutsedda behov - Kommunstyrelsen	30,5	25,0	25,0	25,0	25,0	-27,1
Oförutsedda behov - KS utskott	2,2	1,4	1,4	1,4	1,4	-0,8
Utrymme för överfört resultat	0,0	4,0	7,0	10,0	10,0	0,0
Utrymme för volym förskola, grundskola, gymnasium (ofördelat 2025-2027)	0,0	0,0	30,0	60,0	90,0	0,0
Statsbidrag, i anslaget för kom.ek utjämning ÄO	0,0	41,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrymme för generella kostnadsökningar	78,1	456,1	802,9	1 136,8	1 477,7	-2,5
Utrymme för kostnadsökningar investeringar, ofördelat	100,9	178,8	299,5	398,5	417,3	-1,8
Trygghetspaketet	0,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Presidiearvoden i nämnder	0,0	-6,4	-6,4	-6,4	-6,4	-6,4
Riktat effektiviseringsuppdrag tolkkostnader	0,0	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Effektiviseringsuppdrag till Kommundirektör	0,0	-50,0	-82,0	-113,0	-145,0	0,0
Finansiering	-375,7	-294,0	-459,6	-480,8	-431,2	0,0
Pensionskostnader och personalförsäkringsnetto	92,2	205,3	42,6	32,6	82,2	0,0
Kapitalkostnader	-376,9	-408,3	-411,2	-422,4	-422,4	0,0
Försäljning tomträtter	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	0,0
Exploateringsintäkter	-71,0	-71,0	-71,0	-71,0	-71,0	0,0
Driftbudget totalt	9 980,0	10 522,2	10 819,9	11 281,6	11 708,1	-9,2

3.3 Effektiviseringsuppdrag

För att finansiera satsningar inom välfärden och för att stärka tryggheten för vanliga Örebroare föreslår vi alltså utökade effektiviseringar på utvalda områden jämfört med de styrande. Dessa kan hämtas hem dels genom effektiviseringar av ineffektiva arbetsmarknadsåtgärder, genom att anamma hårdare kontroller för försörjningsstöd (Södertäljemodellen), dels genom besparingar på resor och konferenser.

Nedan redovisas de utökade effektiviseringsuppdrag som vi föreslår per nämndområde, utöver de styrandes effektiviseringsuppdrag:

Effektiviseringsuppdrag (SD)	
Effektivisering försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder	13,5
Utökad effektiviseringsuppdrag bygg- och miljönämnd	0,3
Utökad effektiviseringsuppdrag KLF +3%	15,3
Utökad effektiviseringsuppdrag kultur och fritid	4,5
Arvoden/löner politiska kanslier	6,9
Effektiviseringskrav Örebrokompaniet	3,7
Riktad omprövning ofördelat - tolkkostnader	4,0
Summa (mnkr)	48,2

3.4 God hushållning med skattemedlen

3.4.1 Sök de statsbidrag vi är berättigade till

Örebro kommun har senaste åren gått miste om statliga bidrag, här krävs förbättringar för att hela tiden ligga i framkant och söka de pengar som vi har rätt till.

3.4.2 Påbörja arbetet med nollbasbudget

En budget baserad enbart på lagens krav ska upprättas för att ha en tydlig grundkostnad för kommunen. Därefter kan politiska prioriteringar adderas i efterhand. På detta sätt renodlar vi ekonomin och säkerställer att varje skattekrona används på bästa sätt.

3.4.3 Minska kostnaderna för avgångsvederlag

Miljontals kronor läggs på att köpa ut personal som från Örebro kommuns verksamheter, detta är inte rimligt och ska stramas åt så hårt som möjligt. Vid en ohållbar arbetsmiljö kan man börja att fundera på ett förändrat arbetssätt i undantagsfall med mer arbetsuppgifter inom egenarbete eller på distans men så klart med samma förväntningar på prestationen som på vanligt arbete. Hemarbete ska så klart inte vara en belöning för brister i yrkesutövningen.

3.4.4 Det kommunala partistödet ska halveras

Alltför vidlyftiga kontanta stöd till partierna hämmar det traditionella folkrörelsearbetet och skapar stora nackdelar för mindre partier som inte har tillgång till samma ekonomiska medel. Därför vill vi halvera det kommunala partistödet till partierna så invalda partier har ekonomiska resurser på en mer försvarlig nivå.

3.4.5 Arvoden för yrkespolitiker ska sänkas med 25 procent

En viktig del i att vitalisera den lokala demokratin är att medborgarna har förtroende för politiken och att de politiska rörelserna bygger på traditionellt folkrörelsearbete. Alltför generösa politikerlöner riskerar att minska förtroendet för politiken och motverkar det traditionella folkrörelsearbetet. Därför vill vi minska kommunalrådsarvodena med en fjärdedel.

3.4.6 Nej till onödiga symboliska utgifter så som HBTQI-diplomer

Vi förväntar oss att alla inom kommunens verksamheter uppträder korrekt i enlighet med lagstiftningen som gott och väl täcker in dessa perspektiv. Skulle det mot förmodan uppstå händelser med brister i bemötandet så är det självklart något som ska arbetas vidare med där det brister. Flertalet utbildningar som krävs för att arbeta inom kommunen innehåller detta ämne vilket betyder att kunskapen redan finns inom verksamheten.

3.4.7 Prioritera energieffektivisering

Investeringar i tilläggsisolering, nya energieffektiva fönster och dörrar och återvinning av frånluftsvärme med värmeväxlare, är investeringar som både ger bättre inomhusklimat och lägre driftkostnader. Nollenergihus är ett nytt koncept som vi vill ge mer uppmärksamhet i kommunen. Till stor del betalar satsningen sina egna merkostnader på sikt genom minskade driftkostnader.

3.4.8 Upprätta bokslut för kostnader och uppnådda effekter av satsningar och åtgärder i Vivalla

Att Vivalla fortfarande klassas som särskilt utsatt område säger mycket om att hittills gjorda satsningar varit effektlösa och ett dåligt fungerande val av åtgärder. Det måste till en helt ny riktning där grundorsakerna till problemen hanteras med rimliga och välavvägda satsningar. För att kunna nå dit måste en grundlig utvärdering ske gällande alla historiska åtgärder och satsningar som gjorts i området för att framöver ha god grund i vilka åtgärder som varit effektiva och vilka åtgärder som varit mindre effektiva eller rent av kontraproduktiva. Utan ett ordentligt bokslut av det som historiskt har gjorts, saknas förutsättningarna för att lösa Vivallas problem.

4. Kommunövergripande

4.1 Bra arbetsgivare och god arbetsmiljö

4.1.1 Avskaffa de ofrivilligt delade turerna

Arbetsvillkoren för främst kvinnor i offentlig sektor är under all kritik med skenande stress och höga sjukskrivningstal. En starkt bidragande orsak till den psykosocialt dåliga arbetsmiljön beror på de ofrivilligt delade turerna och personal i omställning. Med införande av elva timmars dygnsvila försvåras schemalaggningsytterligare. Därmed måste vi lägga ett ökat fokus på att få bort de ofrivilligt delade turerna och säkerställa bra scheman för våra anställda.

4.1.2 Utöka personskyddet för yrkeskategorier som möter hot och våld i sitt arbete

En stor del av att vara en bra arbetsgivare är att säkerställa att personalen känner sig trygg på sin arbetsplats. Kommunen ska verka för ett utökat personskydd för de yrkeskategorier som möter hot och våld i sitt arbete. I stället för att öronmärka pengar till någon särskild satsning som inte passar alla, så skapar vi i stället en pott där verksamheterna kan äska pengar till trygghetsfrämjande insatser. Trygghetsfrämjande insatser kan till exempel handla om utbyggnad av personlarm, tillfällig ökning av personalstyrkan, skyddsutrustning och väktare.

4.1.3 Erbjuder kostnadsfri vaccination för TBC och säsongsinfluensa till personal i verksamheter som i hög grad är utsatt för smittorisk

Personalen i Örebro kommun ska också känna sig trygg i att inte smittas av farliga sjukdomar. Därför ska kommunen alltid erbjuda och uppmuntra till kostnadsfri vaccination mot TBC och säsongsinfluensa för personal i de verksamheter som i högre grad än andra är utsatta för smittorisker.

4.1.4 Inför politiskt och religiöst neutral klädkod för kommunens anställda

När man som anställd i Örebro kommun möter medborgare, är det viktigt att man uppför sig professionellt och ger ett neutralt intryck. De som jobbar i kommunen ska därför alltid förväntas bära en politiskt och religiöst neutral klädsel. Den som kommer i kontakt med kommunens myndighetsutövning ska aldrig behöva oroa sig över lojalitetskonflikter utan den som jobbar för kommunen representerar bara kommunen och inget annat.

4.1.5 Positiv särbehandling ska inte förekomma inom Örebro kommuns verksamheter

Örebro kommun ska alltid behandla alla arbetssökande lika, ingen form av så kallad positiv särbehandling ska förekomma när kommunen rekryterar eller kallar till arbetsintervju. Att tillhöra en underrepresenterad grupp i ett yrke, exempelvis manlig arbetssökande till förskolan, ska inte ses som meriterande. Samtliga arbetssökande ska i stället bemötas som individer och bedömas utifrån sina individuella kvalifikationer, något annat förfarande är uppenbart diskriminerande. Därför vill vi avskaffa positiv särbehandling som verktyg vid rekrytering.

4.1.6 Förbättra kommunens visselblåsarfunktion

Kommunens anställda ska alltid känna att det är tryggt att lyfta missförhållanden till ytan. Kommunen har idag en visselblåsarfunktion som är ett fundamentalt viktigt verktyg för just detta syfte. Det är dock beklämmande att så få medarbetare i våra verksamheter vågar använda sig av den. Därför vill vi se över hur vi bättre kan anonymisera visselblåsarfunktionen och även säkerställa fortsatt utveckling och förbättring av denna funktion så som till exempel en extern visselblåsarfunktion vilket skulle öka anonymiteten.

4.1.7 Åtgärda kompetensflykten

Inom en rad olika arbetsområden inom kommunen råder det kompetensflykt. Orsakerna till detta är många med problem såsom dåliga lokaler, bristfällig inomhusmiljö, arbetsplatsmobbing, hot och våld, som bidrar till en osund kultur där verksamheter sluter sig från insyn. Mångårig kompetens tas för given, vilket betyder att nyanställd personal utan utbildning, arbetslivserfarenhet och rutiner ibland får högre lönemässig uppskattning än de som kan jobbet. Det blir bakvänt när oerfarenhet belönas framför beprövad kompetens – och det är inte rättvist gentemot de i personalen som sedan länge är trogna kommunen.

4.2 Civildéforsvar

4.2.1 Inför krigsplacering i kommunens organisation

Vid kris eller krig ska inga tveksamheter finnas gällande vilken roll varje medborgare har att fylla. Kommunens verksamhet måste fungera även vid höjd beredskap eller i ett krigstillstånd. Därför ska kommunens anställda krigsplaceras inom organisationen.

4.2.2 Inventera kommunens skyddsrum och ta fram åtgärds- och underhållsplan

Det krävs ett utförligt arbete att inventera samtliga skyddsrum inom kommunens försorg. Detta för att ha en uppdaterad kartläggning, säkerställa att de omvandlas från förråd till skyddsrum inom 48 timmar samt ha en upprättad underhållsplan. Rutiner för personal kring vem som gör vad gällande skyddsrummen behöver tillskapas, samt utredning kring framtidens behov av skyddsrumsutökning.

4.2.3 Öva kommunstyrelsen kring höjd beredskap för att identifiera brister och arbeta fram nya rutiner

Länsstyrelsen har i uppdrag att koordinera arbetet med uppbyggnaden av ett nytt civilförsvär där färdiga rutiner arbetas fram för att i framtiden kunna hantera kris och krig. Uthålligheten är den stora bristen och Örebro kommun har flera viktiga funktioner för länet som gör att behovet är extra stort för vår kommun att ligga i framkant i detta arbete. Därför ska kommunstyrelsen övas i arbetet kring höjd beredskap för att stå rustade att kunna hantera eventuellt framtida kriser eller krig på ett fördelaktigt sätt.

4.2.4 Utred och planera för införande av säkerhetslager som innehar en buffert om 6 månader

Den nuvarande lagerhållningen som bygger på konceptet "just in time" är inte ett hållbart system i händelse av kris eller krig. En modernare inställning kring de tidigare beredskapslagren måste införas. Men för att inte dras med beredskapslagrens brister vill vi i stället se en implementering av säkerhetslager. Säkerhetslager är en term som används inom lagerstyrning och logistik för att beskriva den extranivå av varor som lagerförs för att täcka avvikelser i efterfrågan eller leveranser. Det handlar alltså om att bygga en kontinuerlig buffert som minskar risken att stå utan varor vid leveransproblem. Fördelen med säkerhetslager är att varorna hela tiden används, till skillnad från beredskapslager, samt att det är mer strukturerat och har högre kapacitet, jämfört med omsättningslager som är en liknande lagringstyp.

4.3 Demokrati

4.3.1 Beslut i särskilt viktiga och övergripande frågor ska föregås av kommunala folkomröstningar, rådslag eller undersökningar

Det är av stor vikt att kommuninvånarna känner sig delaktiga i de kommunala beslutsprocesserna och att folkvalda har god insyn i alla kommunens verksamheter. Vi vill därför att beslut i särskilt viktiga och övergripande frågor ska föregås av kommunala folkomröstningar, rådslag eller undersökningar.

4.3.2 Kommunen ska välkomna folkinitiativ och inte ställa upp onödigt hårda kriterier för vad som räknas som giltiga underskrifter

Vi är mycket kritiska till turerna som varit kring folkinitiativet om att folkomrösta om snabbussar (BRT) och anser att kommunledningen gjort demokratin en otjänst när man haft onödigt stränga kriterier för vad som räknas som godkända underskrifter. Med oss vid styret kommer kommunen ha en välkomnande och inkluderande inställning till kommuninvånare som vill göra sin röst hörd i viktiga frågor.

4.3.3 Örebro kommun ska införa medborgarförslag

Möjligheterna för medborgare att påverka politiken mellan valen ökas genom att kommunen öppnar upp för medborgarförslag. Där boende i kommunen kan skicka in sina olika förslag till kommunen och få dessa hanterade av ansvarig förvaltning.

4.3.4 Möjlighet för kommuninvånare att lämna in förslag och samla stöd elektroniskt ska införas

Vi lever i ett ökande digitalt samhälle, samtidigt haltar demokratin med många omständliga analogiska lösningar. För att öka medborgarinflytandet i den moderna världen ska kommunen införa digitala lösningar för att elektroniskt lämna in förslag, e-petitioner och namninsamlingar.

4.3.5 Alla partier invalda i kommunfullmäktige ska ha rätt till insynsplatser i bolagsstyrelser, nämnder, utskott och beredningar

För ökad transparens ska samtliga partier erbjudas insynsplatser i nämnder, utskott, beredningar och bolagsstyrelser om partiet saknar representation i berört organ.

4.3.6 Undersök möjligheten till kommundelning

De senaste åren har Östernärke drabbats av nedläggningar av viktig samhällsservice medan resurserna prioriterats in till stan. Mot bakgrund av alla försämringar och den styvmoderliga behandlingen av Östernärke är det inte mer än rätt att invånarna får säga sitt. En kommunal folkomröstning bör hållas i just Östernärke angående hurvida den delen av kommunen fortsatt ska tillhöra Örebro eller om det på sikt ska verkas för att det blir en egen kommun.

4.3.7 Offentliggör kommunens brottsstatistik

Historiskt sett har kommunen redovisat lokal statistik över den brottslighet som drabbar staden. När den förväntade samhällsutvecklingen med mindre antal brott uteblev så förändrades statistiken till att bli alltmer retorisk i sin redovisning, för att med tiden i praktiken försvinna helt. Man åstadkommer inte en förändring genom att blunda för problemen, utan man gör det genom att ständigt bli påmind om dess närvaro och att det därmed återstår en hel del arbete att utföra.

4.4 Flyktingmottagande

4.4.1 Minska kommunens attraktivitet för nyanlända så att kostnadstrycket minskar

Örebro kommun har under lång tid tagit emot alldeles för många flyktingar, därför ska kommunen nu göra allt för att minska inflödet av nya migranter. Ta hand om de som är här framför att prioritera ett ständigt ökande antal nya medborgare.

4.4.2 Eftersträva stopp för flyktingmottagande i kommunen

Länsstyrelsen som sätter läns- och kommuntalen över hur många vi kan ta emot i kommunen har inte hörsammat Boverkets information gällande bostadsbristen eller tagit till sig av andra brister såsom högt segregationsindex, den omfattande arbetslösheten med flertalet andra faktorer i förutsättningarna hos kommunen i att klara av uppdraget av att följa Bosättningslagen. Då vi inte håller med om Länsstyrelsens bedömning anser vi att det kommunala självstyret väger tyngre än Länsstyrelsens bedömning varför vi förordar flyktingstopp tills vidare.

4.4.3 Ansök om undantag från bosättningslagen

Örebro är en kommun som i sin helhet fortsatt har stora utmaningar utifrån utbildningsnivå, arbetslöshet och bidragsberoende, varför vi vill att så många bostadsområden – helst hela Örebro – ska betraktas som ett område med socioekonomiska utmaningar och därmed inte vara tillämpliga för boende enligt EBO.

4.4.4 Placera nyanlända flyktingar i andra kommuner, företrädesvis i de kommuner som anser sig se stora fördelar med flyktingmottagande

Eftersom Örebro kommun har en relativt stor andel utrikesfödda jämfört med andra kommuner, anser vi att kommunen ska eftersträva att under etableringstiden placera flyktingar i andra kommuner, företrädesvis i de vänsterstyrda kommuner vars kommunstyren är mest positivt inställda till flyktingmottagning. Detta torde vara fullt möjligt eftersom ett flertal kommuner uttryckligen har nischat sig i frågan och öppet hävdat att migrationen leder till en ekonomisk vinst för dem.

4.4.5 Utöva påtryckningar gentemot staten för ökat kommunalt självbestämmande gällande invandringspolitik

Det kommunala självbestämmandet är viktigt ur demokratisk synvinkel och därför ska Örebro kommun utöva påtryckningar gentemot nationella nivån för ökat självbestämmande i frågor om flyktingmottagande.

4.4.6 Samhällsorienteringen för nyanlända ska förlängas

Vi menar att det största ansvaret för individens integration i det nya samhället främst ligger hos individen själv. Politiken ska dock sträva efter att tillgängliggöra och sänka trösklarna till det svenska samhället och dess majoritetskultur. Ett viktigt sätt som kommunen kan göra för att möjliggöra detta och underlätta assimilation på är genom att erbjuda en god samhällsorientering till alla nyanlända. Köerna till samhällsorienteringen måste kortas och kursinnehållet utökas för att detta ska kunna bli möjligt på riktigt.

4.4.7 Restriktiva regler ska gälla för anlåtande av tolkar – undantaget teckentolkar

Vid kontakt med kommunen erbjuds ofta tolk helt kostnadsfritt, även till personer som bott i Sverige i decennier och som borde förväntas ha lärt sig svenska. Sverigedemokraterna anser inte bara att detta sänder fel signaler, utan att det också är kontraproduktivt och i stället leder till en ökad segregation. Därför ska tolk bekostas av den enskilde efter etableringstidens slut.

4.4.8 Service och information ska i regel endast ges på svenska och de nationella minoritetsspråken

Vi förväntar oss ett deltagande i samhället på likvärdiga villkor. Genom för lågt ställda förväntningar på grund av förutfattade meningar om invandrades förmågor, så hindras invandrare från att bli en del av gemenskapen när skadligt låga krav ställs. Fri tillgång till tolk gör att man i många fall inte lär sig språket trots många år i landet.

4.4.9 Kräv språktest och prov i svenskt samhällsliv för invandrare som önskar delta i kommunens ceremoni för nyblivna svenska medborgare

Sverigedemokraterna vill höja medborgarskapets status, medborgarskapet ska ses som ett privilegium vilket man förtjänar genom att anstränga sig. Därför vill vi göra kommunens ceremoni för nyblivna svenska medborgare mer exklusiv och högtidlig. För att få hedras i kommunens ceremoni ska man först ha visat att man intresserat sig för och skaffat sig kunskap om, sitt nya hemlands språk och samhällsliv.

4.4.10 Påbörja informationsinsats om återvandring till utländska medborgare under 67 år som saknat förvärvsinkomst de senaste åren

Sverige och Örebro har under lång tid tagit emot långt många fler invandrare än man haft kapacitet att integrera i samhället. Resultatet har inte blivit bra varken för samhället eller de som kommit. Många lever i utanförskap och känner inte att Sverige är deras riktiga hemland. En del personer som kommit hit kanske hellre skulle vilja flytta hem igen, men har inte informerats tillräckligt väl om möjligheterna att få stöd från samhället i den processen. Därför ska kommunen utforma en regelbunden informationsinsats till relevanta målgrupper om aktuella möjligheter till ekonomiskt stöd för återvandring samt inrätta en återvandringshandläggare som överser kommunens arbete med detta.

4.4.11 Kommunens anställda ska uppmanas rapportera misstänkta brott mot utlänningslagen

En annan viktig del i att öka återvandringen är att hjälpa rättsväsendet att upptäcka illegala migranter som gömmer sig för myndigheter. Därför ska kommunens anställda instrueras att omedelbart rapportera misstänkta fall till sina överordnade, för vidare hantering och polisanmälan.

4.5 Jämställdhet

4.5.1 Det överordnade målet för kommunens jämställdhetsarbete ska vara att ge alla samma förutsättningar

Mycket av jämställdhetsarbetet i Örebro kommun har under en längre tid riktat in sig på utfall där målbilden är en jämn könsfördelning. För att uppnå ett jämnt utfall krävs det inte helt sällan att det görs avkall på förutsättningarna, exempelvis genom kvotering. Sverigedemokraterna tror på människans egen förmåga att göra adekvata val utifrån sina egna förutsättningar och önskemål. Politikens roll är inte att styra över människor baserat på könstillhörighet, utan att i stället skapa likvärdiga förutsättningar för alla, oavsett kön.

4.5.2 Kartlägg omfattningen av hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap, barnäktenskap, könsstympning och slöjtvång

Örebro kommun ligger efter i arbetet med att motverka hederskultur som allt för ofta innebär direkt våld, hot, grova kränkningar, utfrysning och begränsningar av friheter. Många barn och kvinnor far väldigt illa av det här och Barnkonventionens intentioner blir dåligt uppfyllda. Vi har sett att man allt för ofta har försökt att blanda bort korten genom retorisk statistik som har till syfte att tona ner problemen och resultatet av detta är tydligt. Människor far illa och arbetet får inte stanna av på grund av att man är rädd för att prata om problemen.

4.6 Lokalt näringsliv

4.6.1 Rimligare skall-krav i kommunala upphandlingar

Allt för ofta ställs idag för skarpa skall-krav i kommunala upphandlingar som får till följd att de små företagen slås ut. Vi menar att upphandlingar i stället ska utformas på ett sådant sätt att det gynnar små och lokala företag. Detta kan vi göra genom att minska storleken på kontrakt, förbättra och förenkla information, förlänga anbudstider och dela upp större upphandlingar i mindre delar.

4.6.2 Örebro gynnsamma logistiska läge ska tillvaratas.

Örebro har ett fördelaktigt läge som knutpunkt för logistiken genom att flera år i rad ligga i toppen av rankingen "bästa logistikläge" vilket ger mycket goda förutsättningar för ett gynnsamt företagsklimat. Det finns därför inga ursäkter till varför Gnosjöandan inte skulle kunna slå rot här.

4.6.3 Örebro kommun ska vara lyhörd inför de lokala företagens behov

Kommunen behöver se över systemet för offentlig upphandling så att fler småföretagare kan delta på samma villkor som större aktörer. Onödigt invecklad byråkrati ska inte fungera som ett hinder som snedvrider konkurrensen.

4.6.4 Utred om och hur kommunen kan stötta lokala serviceföretag på landsbygden

När det finns liv och engagemang för lokalsamhället på landsbygden är det viktigt att kommunen stöttar och uppmuntrar detta. Drivs exempelvis bygdegårdar ska kommunen verka för att de fortsätter användas, då de bidrar till lokalt liv och rörelse, speciellt om de boende i bygden själva kämpar för det. Även möjligheten att stötta lokala serviceföretag på landsbygden och hur kommunen kan underlätta deras överlevnad måste hanteras. En arbetsgrupp ska tillsättas som ska ta fram förslag och en handlingsplan för hur lokala serviceföretag kan stöttas.

4.6.5 Andelen lokalproducerade livsmedel som kommunen köper in ska öka

I dagens internationellt sammankopplade värld där effekter av pandemi och krig är tydliga, är ett fokus kring den lokala näringen och våra närliggande producenter mer central än någonsin. Konkurrensen gentemot andra länder är stor. Med varierande krav i de olika länderna, innebär det att exakt samma livsmedel inte bara skiljer sig i prisnivå, utan också innehar en växlande kvalitet. Ännu har det inte tydligt bevisats att ekologiska livsmedel från andra länder skulle vara av bättre kvalitet än konventionellt producerad mat från Sverige. De svenska kraven håller alltså sådan hög standard, att även de konventionellt producerade livsmedlen från Sverige oftast är lika bra eller bättre än andra länders ekologiska livsmedel.

4.6.6 Animaliska livsmedel ska endast köpas in från producenter som uppfyller kraven enligt svenska regelverk

Ur miljösynpunkt och med syfte att gynna lokala näringsidkare, vill Sverigedemokraterna ändra kommunens fokus från att följa regeringens livsmedelsstrategi kopplat till ekologiskt, till att inrikta sig på lokalproducerade livsmedel. I enlighet med EU:s frihandelsavtal kan vi dock inte uteslutande handla från svenska producenter, därför ställer vi kravet att svenska regelverk ska uppfyllas och att motsvarande nivå av den svenska djurskyddslagstiftningen måste upprätthållas av producenten, vid inköp och upphandling av animaliska livsmedel.

4.6.7 Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter

Ur miljösynpunkt och med syfte att gynna lokala näringsidkare, vill Sverigedemokraterna ändra kommunens fokus från att följa regeringens livsmedelsstrategi kopplat till ekologiskt, till att inrikta sig på lokalproducerade livsmedel. Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter och i andra hand från vårt närområde.

4.7 Miljö, hållbarhet och klimat

4.7.1 Pragmatism i stället för klimatångest

Vi tror inte att klimatångest bidrar till en konstruktiv strategi som gör någon egentlig nytta. Sverige är ett av de få länder som är duktigast i klassen när det gäller miljöfrågor. Genom att vara långt framme i utvecklingen föregår vi med ett gott exempel och visar vägen för resten av världen. Rätt väg är inte genom straffskatter på

plastpåsar och sugrör eller upprättande av enkelriktade gator och stadskärnor utan parkeringsmöjligheter. Rätt väg är genom världsberömd svensk innovation, såsom smarta logistiklösningar som både minskar tomgångskörning och bränsleförbrukning och genom att vara ett föredöme och uppvisa ansvarstagande pragmatism.

4.7.2 Sansad utbytestakt av miljöbelastande element

Utvecklingen inom miljöområdet går snabbt och Örebro kommun är ofta först med det senaste. Problemet med den trendriktigheten är att direkt efter prototypstadiet så är tekniken vanligen extremt dyr och utväxlingen låg, jämfört med vad den inom något år sedermera blir. Därför finns det en poäng i att avvakta och låta de nya innovationerna utvecklas, innan man hoppar på tåget. Det brukar nämligen innebära effektivare produkter till lägre priser, samt att man undviker att välja tekniklösningar som sedan kan visa sig bli kortvariga på marknaden. Det är dessutom dyrt att snabbt byta ut ett väl fungerande system mot annan ny teknik. Utbytet bör ske enligt ursprunglig underhållsplan, så kommunen inte bidrar till att öka avfallsberget i onödan.

4.7.3 Subventionera inte vindkraft då det är ett ineffektivt sätt att värna miljön

En ineffektiv miljöåtgärd som Örebro kommun ägnar sig åt är vindkraftsetableringar. Förutom att vindkraften är tveksam ur en ekonomisk synvinkel, så har den även negativa konsekvenser på omgivningen med bland annat bullerproblematik, utsläpp av mikroplaster, bländande solkatter och en betydande negativ påverkan på fågellivet. Vindkraftverk går inte heller att återvinna, utan hamnar på deponi när de är uttjänta.

4.8 Tiggeri

4.8.1 Kommunen ska inte bekosta kost eller logi åt hitresta utländska tiggare

Tiggeriet medför många problem för det samhälle där det accepteras - multikriminella nätverk kan använda tiggeri i kombination med människohandel som binärningar. Människor känner sig påhoppade i det offentliga rummet och tältläger uppförs utan tillstånd på både privat och offentlig mark. Samtidigt löser tiggeriet ingenting, då problemet med fattigdomen bland minoriteter i Rumänien och Bulgarien är av strukturell karaktär och kan således inte lösas genom individuella allmosor. Snarare riskerar minoriteternas stigmatisering och utsatthet att befästas om tiggeriet tillåts fortgå. Kommunen ska inte, som idag, underlätta för de internationella tiggarglorna att kunna verka i Sverige genom att via samarbetspartners erbjuda dem särskilt härbärge med kost och logi vilket i längden möjliggör och cementerar utanförskapet.

4.9 Trygghet

4.9.1 Inför en arvodesmodell för nattvandrande vuxna

Kommunens fältassistenter jobbar aktivt gentemot ungdomar. En del i deras verksamhet består av så kallade trygghetsvandringar. Konceptet handlar helt enkelt om att röra sig kring platser där ungdomar samlas kvälls- och nattetid. Detta är ett viktigt arbete för att ha en god vuxennärvaro där kommunens ungdomar möts upp. Som ett led i att öka frekvensen och antalet platser där trygghetsvandring kan ske, vill vi hitta ett system som bättre involverar föräldrar och engagerade vuxna att aktivt delta i denna viktiga uppgift. Det har varit svårt att få personer att delta ideellt i detta, därför vill vi införa en rimlig arvodesmodell för deltagande. Via en symbolisk summa för varje pass, skapar vi ekonomiska incitament för att fler vuxna kontinuerligt ska ställa upp i detta trygghetsskapande arbete.

4.9.2 Inrätta en kommunal brottsofferfond

När ett brottsoffer blir tilldömt ett skadestånd, är det vederbörande som sedan ansvarar för kontakten med gärningsmannen för att få sitt skadestånd utbetalt. Detta kan uppenbart medföra många påfrestande turer för en redan utsatt människa. I stället skulle kommunen kunna inrätta en kommunal brottsofferfond, dit brottsoffret

kan vända sig för att få skadeståndet utbetalt och sedan blir det kommunen som i sin tur driver in summan från den skadeståndsskyldige.

4.9.3 Utred hur kommunen kan understödja Polisen, i syfte att primärt avlasta deras administrativa börda

Mycket av polisernas arbetstid går åt till att hantera administration som det inte behövs en utbildad polis för att utföra. Därför ska kommunen utreda vad vi kan göra för att avlasta Polisen, i syfte att försöka frigöra mer tid för patrullering, brottsbekämpning och brottsutredning.

4.9.4 Antalet kommunalt finansierade väktare och ordningsvakter ska kraftigt öka

Örebro kommun har flertalet uppmärksammade noder där det sker en ökad kriminell aktivitet. Detta rör sig alltifrån droghandel, personrån, misshandel och inbrott, till skadegörelse, ordningsstörning och olovligt uppehälle. För att ha möjlighet att dels lagföra och uppmärksamma fler brott och öka den faktiska tryggheten för befolkningen. Vill vi göra en ordentlig satsning på att finansiera fler väktare och/eller ordningsvakter som både ronderar och vid behov även utför stationär bevakning på särskilt utsatta platser. Exakt plats och typ ska ske dynamiskt utefter behov och i nära samarbete med Polisen. Huvudsyftet är att ha mer uniformerad personal som med erforderlig utbildning kan hantera eventuellt våldsamma situationer och vid behov gripa samt frihetsberöva individer i väntan på polis. För att kommunen inte ska behöva ta hela kostnaden vill vi även hitta en fungerande finansieringsmodell på sikt, där näringsliv och andra partners är med och bekostar denna trygghetskapande åtgärd.

4.10 Kommunövergripande driftbudgetramar

4.10.1 Driftbudget: Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige	
Ram 2023	17 234
Justeringar inför 2024 kommunfullmäktige inkl. Stadsrevisionen	
Tillfällig satsning - utbildning ny mandatperiod	-1 000
Ram 2024	16 234

4.10.2 Driftbudget: Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen	
Ram 2023, belopp i tkr	786 848
Justeringar inför 2024 Kommunledning	
Minskat kommunalt partistöd	-3 439
Arvoden/löner politiska kanslier	-6 946
Justeringar inför 2024 Kommunledningsförvaltningen	
Effektiviseringskrav	-2 600
Lönekompensation överhäng LÖV 2023 3 mån	
Utökad effektiviseringsuppdrag KLF +3%	-15 322
Justeringar inför 2024 Kommungemensamt	
Örebrokompaniet (korrigerig utifrån tidigare fattade beslut)	343
Nerikes brandkår, kompensation - pensioner, lön	5 099
Återföring tillfälligt anslag för iordningsställande av lagerlokal Skyddslager	-150
Minskat antal kommunplacerade som berättigar till statliga bidrag - etableringsersättning	7 100
Återvändningshandläggare och informationsinsats	3 000
Crossroads/Vinternatt (Härbärke för EU-migr.)	-1 300
Samhällsorientering	1 000
Avgiftsfria resor pensionärer	2 000
Sociala investeringar	-2 000
Minskat bidrag Länsmusiken	-7 923
Effektiviseringskrav Örebrokompaniet	-3 705
Ram 2024	762 005

4.10.3 Utrymme för Kommunstyrelsen

Utrymme för Kommunstyrelsen	
Ram 2023, belopp i tkr	211 662
Justeringar inför 2024	
Utrymme för överfört resultat från 0	4 000
Återföring tillfälliga satsningar 2023 - KS-utskott (netto)	
Statsbidrag omvandlat från riktat till generellt tillfälligt 2024 - Äldreomsorg	41 169
2024 års utrymme generella kostnadsökningar, fördelas senare	378 079
2024 års utrymme för kompensation investeringar/lokaler - Fördelas i takt med att investeringen alt. lokalen tas i bruk	77 858
Förändring KS utrymme för oförutsedda kostnader	-5 500
Riktat effektiviseringsuppdrag - KS uppdrag till Kommundirektören	-50 000
Riktad omprövning ofördelat - tolkkostnader	-3 972
Oförutsedda behov KS utskott	-800
Sänkning av arvoden i nämnder/KS (exkl. fritidspolitiker)	-6 360
Trygghetspaketet	30 000
Ram 2023	676 135

4.10.4 Finansiering

Finansiering	
Ram 2022, belopp i tkr	-375 689
Justeringar inför 2024	
Nytt premiehöjt pensionsavtal, samt värdesäkring av befintliga pensioner	113 076
Nedrevidering kapitalkostnader - aktiverade investeringar	-31 356
Ram 2024	-293 969

5. Direktiv till de kommunala bolagen

5.1 Örebrobostäder AB

5.1.1 Eftersträva blandade boendeformer

Vid nybyggnation ska en blandning av olika boendeformer eftersträvas för att öka kontaktytorna mellan olika inkomstgrupper och underlätta assimilering av invandrade personer. I samma syfte ska en del av ÖBO:s hyresbestånd kunna omvandlas till bostadsrätter om de boende så önskar.

5.1.2 Skapa möjligheter för hyresgäster att sänka sina kostnader

Renoveringar leder ofta till dramatiska hyreshöjningar. Lyckligtvis finns det lösningar som kan mildra detta. Hyresgästerna kan själva stå för till exempel trappstädning och byte av glödlampor i trapphus och tvättstuga, i utbyte mot en hyresrabatt. Bättre isolerade dörrar och fönster ger minskad energiförbrukning, som även det borde komma hyresgästen till del genom en minskning av den framtida hyreshöjningen.

5.1.3 Motverka segregationen

För att motverka boendesegregationen ska ÖBO alltid ställa krav på förvärvsinkomst för de under 60 år utanför kommunen som önskar flytta till en bostad som förvaltas av ÖBO. Man ska alltid ställa krav på fast inkomst för reguljära bostadssökande som söker bostäder i särskilt utsatta områden såsom: Vivalla, Oxhagen och Varberga.

5.1.4 Nej till kvoterade lägenheter för nyanlända

ÖBO ska inte kvotera lägenheter till nyanlända. Sverigedemokraterna vill att de lägenheter som idag kvoteras, i stället ska användas till våra egna medborgare som är i sociala behov av förtur till lägenheter, såsom hemlösa. Kvotering upplevs som orättvist då bostadskön till en lägenhet blir allt längre, nu är det flera års väntetid även för de mindre attraktiva stadsdelarna som ligger långt från centrum.

5.2 Länsmusiken i Örebro AB

5.2.1 Utöka den egna finansieringen

Bolaget ska i högre grad söka sin finansiering ifrån marknaden, för att kunna bli mindre beroende av den mycket omfattande ekonomiska assistansen man idag får från kommunen.

5.3 Länsteatern i Örebro AB

5.3.1 Utöka den egna finansieringen

Bolaget ska i högre grad söka sin finansiering ifrån marknaden, för att kunna bli mindre beroende av den ekonomiska bidrag man idag får från kommunen.

5.4 Kumbro Stadsnät AB

5.4.1 Höj ambitionsnivån kring bredbandsutbyggnad på landsbygden

Bolaget har som ändamål att skapa ett öppet och operatörsoberoende bredbandsnät i Örebro kommun och Kumla kommun. Detta samarbete ger anslutning till de bägge kommunernas förvaltningar, som i sin tur ger möjligheten för anslutning till olika företag, hushåll och organisationer. Under år 2023 ska bolaget fortsätta genomföra utbyggnad av bredbandsnätet i tätorter på landsbygden och om möjligt höja ambitionsnivån till att även inkludera hushåll som ligger utanför tätorterna.

5.5 Kumbro Vind AB

5.5.1 Avyttra Örebro kommuns andel i Kumbro Vind

Örebro kommun förvaltar ett eget energibolag. Energiproduktion tillhör inte den kommunala kärnverksamheten, samtidigt får vi återkommande göra stora ägartillskott för att hålla bolaget vid liv. Detta gör att vi inte anser att fortsatt ägande av bolaget är försvarbart.

5.6 Biogasbolaget i Mellansverige AB

5.6.1 Avyttra Örebro kommuns andel i Biogasbolaget i Mellansverige

Förutom kommunen finns det redan en privat producent i kommunen och ytterligare en aktör i länet som kan erbjuda gas till den som har behov. Med flera aktörer på marknaden i vårt närområde finns därmed inte heller något behov för kommunen att utveckla sin verksamhet inom området. Den tidigare viktiga uppstarts- och experimentfasen är numera avklarad och även beprövad gentemot marknaden. Drivmedelsproduktion tillhör inte den kommunala kärnverksamheten, därför ska Örebro kommuns andel i bolaget säljas.

5.7 Örebro Parkering AB

5.7.1 Avveckla bolaget och flytta över verksamheten till Teknik- och serviceförvaltningen

Vi har hela tiden ansett att kommunens parkeringsverksamhet inte behöver bedrivas i bolagsform utan ser hellre att verksamheten flyttar tillbaka till den kommunens förvaltningsorganisation. Bolagets problemtyngda start och dess oförmåga att leva upp till de förväntningar som fanns på det har styrkt oss i denna uppfattning.

6. Bygg- och miljönämnden

6.1 Nej till byggande på bördig jordbruksmark

Sverigedemokraterna är generellt strikt restriktiva kring byggande på jordbruksmark, då vi har stora behov av att öka landets och kommunens självförsörjningsgrad. Jordbruksmark som är av låg kvalitet kan i enstaka fall godtas, men att bygga på bördig och högkvalitativ jordbruksmark kommer inte accepteras.

6.2 Anpassa gestaltningen till omgivningen

Vid nybyggnation ska gestaltningen anpassas till omgivningen och befintlig arkitektur. Klassisk arkitektur ska i högre grad eftersträvas. När det är möjligt ska medborgare ges större möjligheter att på ett enkelt sätt påverka hur ny arkitektur ska utformas och kommunen ska ha som utgångspunkt att tillmötesgå medborgarnas synpunkter.

6.3 Öka antalet inspektioner av verksamheter som har en negativ miljöpåverkan

Mindre ej tillståndspliktiga verksamheter är ett återkommande problem som har förhållandevis stor miljöpåverkan. Då de ej är tillståndspliktiga kan det gå lång tid innan kommunen upptäcker att det sker utsläpp av miljöskadliga kemikalier eller om reningssystemen inte fungerar enligt specifikation.

6.4 Etableringen av fundamentalistiska moskéer ska motverkas

Sverigedemokraterna motsätter sig givetvis inte att trossamfund har samlingslokaler, men när det gäller religiösa och andra byggnader av starkt symbolvärde ska kommunen kräva att dess estetiska utformning inte alltför kraftigt avviker mot västerländsk byggnadstradition. Bygglov ska dock aldrig beviljas för moskéer som helt eller delvis finansieras av islamistiska stater eller organisationer.

6.5 Driftbudget – Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	26 365
Justeringar inför 2024	
Effektiviseringskrav	-100
Lönekompensation överhäng LÖV 2023 3 mån	
Utökat effektiviseringsuppdrag bygg- och miljönämnd	-250
Ram 2024	26 015

7. Funktionsstödsnämnden

7.1 Höj habiliteringsersättningen till 100 kr för heldag och 50 kr för halvdag

En meningsfull sysselsättning är både hälsofrämjande och ger människor känslan av att vara en del av ett större sammanhang på ett helt annat sätt än att vara ensamma hemma och där vara en passiv resenär genom livet. I många fall kan detta utvecklas till så mycket mer än bara en sysselsättning med arbetskamrater och vänner. Vi vill uppmuntra detta genom att höja habiliteringsersättningen från nuvarande 60 kr för heldag och 40 kr för halvdag till 100 kr för heldag och 50 kr för halvdag. En lägre summa än detta innebär att de funktionshindrade i praktiken får betala för att utföra vad som i många fall är ett helt vanligt arbete. Vem vill arbeta under sådana villkor?

7.2 Säkerställ tillgången till teckentolkar i kommunens verksamheter för döva och hörselskadade

Som officiell Teckenspråkshuvudstad har Örebro kommun mycket att leva upp till och det finns en hel del kvar att göra för stadens döva. Det är viktigt att det blir handling och inte slutar med bara dekorativa värdegrundsord. Målsättningen från kommunens sida med förklaringen är ambitiös och lovar mycket och detta innebär att det krävs ett förbättringsarbete för att kunna leva upp till det högt ställda målet. På grund av bristande resurser har döva ofta svårt att få teckentolk till platser såsom Komvux och inom yrkesutbildning. Vid de tillfällen då tolkar inte finns på plats, kan de döva eleverna inte fullfölja sina scheman. Därför vill vi lägga särskilt fokus på att säkerställa att döva inom det kommunala utbildningsväsendet har adekvat tillgång till tolk.

7.3 Driftbudget: Funktionsstödsnämnden

Funktionsstödsnämnd	
Ram 2023, belopp i tkr	1 165 592
Justeringar inför 2024	
Effektiviseringskrav	-6 100
Volymkompensation LSS	23 700
Höjd habiliteringsersättning	3 000
Ram 2024	1 186 192

8. Förskolenämnden

8.1 Underlätta kompetensförsörjningen på landsbygden

Ett välkänt problem på enheterna i yttre områden är svårigheter att få personal. Kommunen ska undersöka om rabatterade busskort kan vara ett sätt att underlätta bemanningssituationen på dessa enheter.

8.2 Uppmuntra till fler dagmammor och föräldrakooperativ

Pedagogisk omsorg erbjuder föräldrar valfrihet och mångfald, men intresset att driva denna omsorgsform är idag lågt. Vi vill se över hur man genom resursfördelningsmodellen kan uppmuntra fler att starta pedagogisk omsorg samt förskolor som föräldrakooperativ.

8.3 Värna landsbygdsförskolorna

Även på landsbygden ska barnfamiljer ha nära till närmsta förskola. Vi vill därför värna de förskolor som finns på landsbygden och när barnunderlaget tillfälligt sviktar ska kommunen vara beredd att tillskjuta extra resurser för att hålla förskolor igång tills barnunderlaget återhämtat sig. Inte en enda förskola på landsbygden ska läggas ned.

8.4 Undersök möjligheterna till flextid

Det finns kommuner som framgångsrikt använder flextid inom förskolan. Med flextid blir ersättningen rättvisare, som personal kan man då exempelvis få betalt om man dyker upp 10 minuter tidigare för att se till att förskolan blir välkomnande när dagens första omgång av föräldrar kommer. Det handlar om att visa att man värdesätter allt arbete som förskolepersonalen gör.

8.5 Undersök möjligheterna till slopat karensavdrag

Att jobba inom förskolan är att vara särskilt utsatt för smittsamma virus. När personal i en viss yrkeskategori oftare än andra drabbas av karensavdrag så blir det i praktiken ett dolt löneavdrag. Kommunen behöver undersöka sätt att kompensera sin personal för det här bortfallet.

8.6 Minska administrationen

Förskolepersonal möts idag av en stor administrativ börda kopplat till alltifrån systematiskt kvalitetsarbete till enkäter och IT-system. Förskolenämnden ska därför utreda hur man kan förenkla den administrativa bördan.

8.7 Fortsätt arbetet med att minska barngrupperna

Örebro kommun har alldeles för stora barngrupper. Att minska barngrupperna ska vara ett prioriterat mål för Förskolenämnden. I tider då barnantalet minskar blir detta lättare att göra.

8.8 Gör förskolan till frizon från hederskultur

Eftersom slöjan är patriarkal maktsymbol som är starkt kopplad till hederskulturen och medför en uppdelning av flickor mellan rena och orena, sedliga och skamliga, samt värdiga och ovärdiga, menar vi att beslöjning av barn inte har någon plats inom barnomsorgen i Örebro kommun. Vidare ska alla skolor i Örebro kommun förbjudas från att upprätthålla, kontrollera eller rapportera till föräldrar huruvida deras barn följer religiösa föreskrifter.

8.9 Säkerställ personalens kunskaper i svenska

I takt med att segregationsproblematiken försvårats och fördjupats, ser vi att förskolan får en allt viktigare roll i att bryta utanförskapet och att förskolepersonalen får en allt viktigare roll i att förmedla och tillgängliggöra svensk kultur, det svenska språket och svenska normer till barn med invandrarbakgrund. Med de kunskaperna ökar chanserna att barnet växer upp till att bli en framgångsrik medborgare och en integrerad del av det svenska samhället. Utan de kunskaperna riskerar barnet att växa upp till samma utanförskap som föräldrarna kanske redan befinner sig i. Därför är det viktigt att barnomsorgspersonalen talar bra svenska och är väletablerade i det svenska samhället.

8.10 Driftbudget: Förskolenämnden

Förskolenämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	1 158 945
Justeringar inför 2024	
Effektiviseringskrav	-6 000
Demografisk förändring - minskat antal barn förskola	-20 800
SD-prioriteringar	5 000
Ram 2024	1 137 145

9. Grundskolenämnden

9.1 God service på landsbygden

För att det ska vara lockande att bo på landsbygden behöver de grundläggande behoven av samhällsservice, såsom kollektivtrafik och skolor, tillgodoses även i kommunens mindre orter. Det är mycket viktigt att kommunen tar sitt ansvar för de bitarna och speciellt värnar bygdeskolorna. När effektiviseringsiver hotar att stänga mindre byskolor har det en negativ påverkan på hela bygden och det måste därför undvikas så långt det går. Av den anledningen är vi starkt kritiska till att de styrande partierna valt att avveckla Kilsmo skola och budgeterar för ett återöppnande av skolan.

9.2 Debitera vårdnadshavare vid uppsåtlig skadegörelse

Skolan ska markera kraftfullt när elever förstör skolans egendom och lokaler genom att debitera vårdnadshavare för skadegörelsen. När detta inte görs blir det mindre pengar över till undervisningen och det är helt oacceptabelt.

9.3 Förbättrat mentorskap för nya lärare

Örebro kommun behöver bli bättre på sitt mentorskap av nya lärare. Det är en av de mest avgörande faktorerna för att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare för nyutbildade lärarstudenter. Därför vill vi se över hur man kan förbättra mentorskapet, exempelvis genom att erfarna lärare får jobba en liten deltid som mentor.

9.4 Avlasta lärarna och öka vuxennärvaron

Bristen på lärare är i många delar svår, och kommunen måste bli bättre på att hushålla med de begränsade lärarresurser vi har. Det gör vi genom att satsa på den viktiga omkringpersonalen som avlastar lärarna med kringuppgifter som stjälar tid från deras kärnuppdrag, och vi ökar också vuxennärvaron i våra skolor.

9.5 Inför mer motion på schemat

Eftersom motion visat sig medföra bättre hälsa och studieresultat bland elever vill vi ha mer motion på schemat i Örebros grundskolor.

9.6 Säkerställ god och näringsrik mat

Det främsta målet med skolmaten ska vara att barnen uppskattar den och därmed äter ordentligt. Det är viktigare än att maten ska vara vegetarisk. Genom att i första hand köpa in mat från lokala producenter, erbjuds barnen i våra skolor också både bättre och färskare råvaror i sina maträtter, som dessutom har en lägre miljöpåverkan tack vare den kortare transportsträckan. Med en matsedel som mer anpassar sig efter säsong och utbud, skapar det en större inspiration hos våra skolkök, som därmed kan laga fler varierade måltider som låta eleverna upptäcka nya goda maträtter.

9.7 Motverka slöjtvång inom grundskolan

Eftersom slöjan är patriarkal maktsymbol som är starkt kopplad till hederskulturen och medför en uppdelning av flickor mellan rena och orena, sedliga och skamliga, samt värdiga och ovärdiga, menar vi att beslöjning av barn inte har någon plats inom grundskolan i Örebro kommun. Vi vill hellre skydda flickor mot slöjtvång än värna friheten för vissa flickor att frivilligt kunna bära slöja på skoltid.

9.8 Inför skriftliga ordningsomdömen från första klass

För att premiera skötsamt beteende vill vi också att samtliga kommunens skolor ska införa skriftliga ordningsomdömen från första klass.

9.9 Minska kostnaderna för hemspråksundervisningen

I stället för att erbjuda modersmålsundervisning i andra språk än teckenspråk och nationella minoritetsspråk, vill vi omprioritera dessa resurser till att ge extra träning i det svenska språket. Tyvärr är kommunen enligt lag skyldiga att erbjuda sådan undervisning. Kommunen har dock stor frihet att avgöra hur den verksamheten ska organiseras för att nå de riktlinjer som staten satt upp och bör ha strängast möjliga regler för vilka som har rätt till den, enligt så kallade Hörby-modellen.

9.10 Skolinspektionen ska alltid avrådas att godkänna ansökningar av friskolor som drivs av eller mottager ekonomiskt stöd från islamister

Örebro kommun har historiskt inte haft något att erinra när utlandsfinansierade stiftelser velat starta islamiska förskolor och skolor i Örebro. Denna slapphet måste omedelbart upphöra. Kommunen ska så långt det går inom den befintliga lagstiftningens ramar, motverka etableringar av förskolor och skolor med misstänkt islamistiska huvudmän.

9.11 Förbättra samverkan mellan viktiga samhällsfunktioner för att upptäcka och hjälpa barn i tid

Verka för att stimulera ett välfungerande samarbete mellan individ- och familjeomsorg, skola och polis, för att tidigt och samlat fånga upp riskpersoner och förebygga brottsspiraler.

9.12 Inför frivilliga slumpmässiga drogtester

För att tidigt upptäcka när barn börjar med narkotika vill vi införa slumpmässiga drogtester som går ut på att elever kan bli slumpmässigt utvalda att lämna drogtest och om vederbörande avböjer så meddelas vårdnadshavarna. Poängen med detta blir dels att vårdnadshavare kan få tidiga signaler och att elever kan använda risken för test som ett motargument när de utsätts för gruppsyck av kamrater.

9.13 Driftbudget: Grundskolenämnden

Grundskolenämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	2 472 413
Justeringar inför 2024	
Effektiviseringskrav	-9 800
Demografisk förändring - minskat antal barn grundskola	-12 800
SD-prioriteringar	25 000
Hörbymodellen för hemspråksundervisning	-8 000
Landsbygdsskolor	2 000
Ram 2024	2 468 813

10. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

10.1 Förbättra studie- och yrkesvägledningen

Att välja rätt gymnasieprogram kan för många vara ett av livets stora beslut. Det är många saker som måste vägas in. Alltför ofta vet elever dock inte vilken avkastning olika utbildningar har – vilka utbildningar som oftast leder till jobb, och vilka löner de kan förvänta sig. Många elever känner inte till att många kortare yrkesutbildningar ger högre löner och bättre arbetsutsikter än flera universitetsprogram. Som kommun har vi ett ansvar att se till att eleverna gör ett informerat val, i synnerhet då valet av utbildning är ett val som är svårt att göra ogjort och ofta påverkar resten av ens yrkesliv. För att åstadkomma detta bör information om jobb- och löneutsikter ingå i de informations-sessioner som hålls för elever under tredje året, och informationsblad (där olika utbildningar listas och lönen efter utbildningen jämförs med medellönen för de som endast har gymnasieutbildning) bör skickas ut till samtliga elever under höstterminen och under vårterminen. Under vårterminen bör sådan information skickas ut i god tid före sista anmälingsdatumet för de högskolekurser och -program som börjar på höstterminen.

10.2 Utveckla Kvinnersta som ett kluster för jord- och skogsnäringar

Det råder stor brist på arbetskraft inom flera lantliga näringar samtidigt som alltför få kommuninvånare har ett jobb att gå till. Vi tror att Kvinnersta-området, med dess naturliga kopplingar till dessa näringar, har en nyckelroll i att möta detta dilemma. Där finns stora möjligheter till synergieffekter mellan vuxenutbildning och gymnasieutbildning och samarbeten med näringsidkare i närheten. Därför ska kommunen se över hur man kan bredda utbudet av utbildningar där, stärka incitamenten hos bidragsberoende att söka sådana utbildningar samt höja ambitionen när det gäller att marknadsföra utbildningarna till unga och arbetssökande.

10.3 Inför frivilliga slumpmässiga drogtester

För att bekämpa den ökande droganvändningen vill vi införa frivilliga, slumpmässiga drogtester som går ut på att elever kan bli slumpmässigt utvalda att lämna drogtest och om vederbörande avböjer så meddelas vårdnadshavarna. Poängen med detta blir dels att vårdnadshavare kan få tidiga signaler och dels att elever kan använda risken för test som ett motargument när de utsätts för gruppträck av kamrater.

10.4 Motverka felaktiga bidragsutbetalningar

Det är idag alldeles för många sätt att fuska med försörjningsstöd. Det kan göras genom fusk med andrahandskontrakt, skenskilmässor och felaktig folkbokföring. Andra kommuner har visat att man genom striktare kontroller kan göra fusk mycket svårare och på så vis få ned kostnaderna för försörjningsstöd. I bekämpningen av fusket behöver man också tänka innovativt, exempelvis kan man tidigt upptäcka signaler om felaktig folkbokföring, svartkontrakt och svart affärsverksamhet i sophanteringen. Vi vill också se över möjligheten att låta personer som varit utomlands under en tid att behöva redovisa hur han eller hon har kunnat bekosta utlandsresan, respektive sitt uppehälle under tiden i utlandet. I sådana lägen kan kommunen ibland räkna med ett fiktivt normöverskott och därför vägra att utge ekonomiskt bistånd under en viss tid. Ett vanligt problem är också att personer som uppbär försörjningsstöd egentligen borde försörjas av Försäkringskassan, och i dessa fall ska kommunen se över möjligheten att i högre grad hjälpa dessa personer att lotsas rätt. Pengar från försörjningsstöd får aldrig användas till pengaöverföring utomlands.

10.5 Öka krav på motprestation

För att minska möjligheterna att ha svartarbete vid sidan av försörjningsstöd, och samtidigt signalera att samhället förväntar sig att alla ska bidra efter förmåga, vill vi se över hur vi kan skärpa krav på motprestation. Man skulle exempelvis kunna ställa krav på att man deltar i någon samhällsnyttig aktivitet, så som nattvandring eller stöd till behövande personer av olika slag. Med fler sådana krav kan vi göra det svårare att ha svartarbete och då tvinga personer som egentligen inte behöver försörjningsstöd att upphöra med att begära det.

10.6 Genomför företagarsatsning i utsatta områden

För att hjälpa personer i utanförskap att komma i egen försörjning i stället för att ligga samhället till last vill vi göra en särskild satsning på att hjälpa personer i utsatta områden att skaffa F-skattsedel, dels genom att informera om möjligheten och dels genom att bistå med administrativt stöd i ansökningsprocessen.

10.7 Inför integrationsplikt

Den egna individens ansvar i integrationsprocessen ska tydliggöras. Vikten av att lära sig det svenska språket, göra sig anställningsbar, komma i egenförsörjning och anpassa sig efter svenska normer och värderingar ska understrykas genom att införa integrationsplikt för nyanlända. Denna plikt ska innebära att nyanlända ska ha god närvaro på och göra framsteg inom SFI, genomgå kurs och klara prov i samhällsorientering och följa de insatser som kommunen erbjuder för att komma i arbete. Om individen frångår dessa krav utan giltiga skäl, ska ekonomiskt bistånd dras in.

10.8 Inför praktik som obligatorisk del av SFI

Många invandrare kommer aldrig – eller alldeles för sent – ut i samhället efter avslutad SFI-utbildning och får aldrig tillfälle att lära känna den svenska samhällsstrukturen och det svenska arbetslivet. Vi vill därför att praktik ska vara ett obligatoriskt inslag på SFI-elever som läser på fortsättningsnivå. Utöver möjligheten att träna på språket får man då också en svensk arbetsmiljö och komma i kontakt med det svenska samhället, något som många nyanlända saknar idag.

10.9 Omprioritera resurser från arbetsmarknadsinsatser till yrkesutbildningar

Delar av den kommunala verksamheten för arbetsmarknadsinsatser har länge dragits med bristande kvalitet och resultat. Örebro kommun har också avsevärt högre kostnader för detta än jämförbara kommuner. Eftersom resultaten är låga och kostnaderna höga vill vi ge Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att effektivisera sin arbetsmarknadsverksamhet. En del av de resurser som frigörs ska i stället användas till att utveckla de kommunala yrkesutbildningarna, som över lag har goda resultat.

10.10 Driftbudget: Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	1 252 698
Justeringar inför 2024	
Effektiviseringskrav	-6 500
Demografisk förändring - ökat antal elever gymnasieskola	28 100
Effektivisering försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder	-13 500
Yrkesutbildningar	5 000
Företagarsatsning utsatta områden	1 000
Ram 2024	1 266 798

11. Kultur- och fritidsnämnden

11.1 Kommunen ska upprätta en kulturarvsfond

Kommunen ska främja och framhålla kulturarvet genom att upprätta en kulturarvsfond där medel kan sökas för sådan verksamhet.

11.2 Nej till enprocentregeln

Örebro kommun tillämpar enprocentregeln vid nybyggnation. Det innebär att en procent av byggkostnaderna vid byggnation går till konst. Med en sådan regel tittar man på konstbehovet utifrån summan man har i budget i stället för att titta på vad man har för faktiska konstbehov. Detta blir därmed onödigt kostnadsdrivande och är inte en försvarbar användning av skattemedlen.

11.3 Kommunens inköpta konst ska vara tidlös

När det kommer till inköp av konst finns det många parametrar att beakta, men konstskapares kön eller etnicitet ska inte spela in. Kommunen ska i regel eftersträva att köpa in konst som är tidlös och gärna sådan som bidrar till att lyfta fram kulturarvet. Medborgarinflytandet ska stärkas när det gäller vilken konst som ska placeras i det offentliga rummet. Målet är att konstverket inte ska bli omodernt utan även tilltala framtida generationer.

11.4 Det kommunala stödet till vuxenkultur ska vara sparsamt

Med undantag från kulturarvsfrämjande samt lagstadgade verksamheter, såsom bibliotek, ska kommunens stöd till vuxenkultur vara stramt hållet.

11.5 Det kommunala stödet till OpenART ska avslutas

OpenART är ett exempel på en konstutställning som kan finansieras på annat vis än genom kommunal sponsring i och med att näringslivet gynnas av den turism som OpenART lockar. Därmed har näringslivet ett stort intresse för projektet och kommunen kan därmed avveckla sin del i detta.

11.6 Dra in kommunala bidrag till föreningar eller studieförbund som bjuder in hatpredikanter

Varje år godkänner kommunen nya ansökningar om bidrag från studieförbundet Ibn Rushd, trots att förbundet under samma period gång på gång hamnat i blåsväder på grund av att man, ensamma eller i samarbete med sina medlemsorganisationer, bjudit in talare som är ökända för antisemitiska, homofoba, och demokratifientliga åsikter och idéer. Inga skattepengar ska gå till den typen av organisationer.

11.7 Skattefinansieringen av föreningar vars verksamhet syftar till att befästa invandrares ursprungliga kulturella identiteter ska avvecklas

Årligen utdelas miljoner i kommunala skattepengar till etniska föreningar vars syfte är att bevara invandrares ursprungliga kulturella identitet i det nya landet. Vi anser inte att det är väl använda skattepengar och vill hellre använda resurserna till åtgärder som hjälper invandrare att ta till sig av svensk kultur och svenska språket.

11.8 Kommunalt kulturstöd ska inte gå till politisk eller starkt politiserad verksamhet

Kulturstöd är till för att uppmuntra och stödja en mängd olika kulturella uttryck och för att garantera att alla medborgare har tillgång till och kan engagera sig i kultur. Opartiskheten kan lätt ifrågasättas om det uppfattas som kommunen stödjer vissa politiska åsikter framför andra, vilket är en uppenbar risk om kommunalt kulturstöd går till politiskt inriktade organisationer. Genom att undvika att ge kulturstöd till politiserade mottagare säkerställs opartiskhet, konstens och kulturens oberoende, upprätthållande av allmänhetens tillit till stödsystemet och skyddande av yttrandefriheten.

11.9 Synliggör nyttan med fritidsaktiviteter för barn och unga

Förekomsten eller avsaknaden av fysisk aktivitet och meningsfulla intressen i barndomen och ungdomsåren har visat sig ha stor påverkan på vanor i vuxen ålder. Då det förbättrar både fysisk och psykisk hälsa är det därför viktigt att redan från tidig ålder få in idrott, rörelse och engagemang som en naturlig del i vardagen.

11.10 Inför en individualiserad fritidscheck för alla grundskolebarn

Alla familjer har inte samma ekonomiska möjligheter att låta barnen utöva fritidsaktiviteter. För att ge alla barn mer likartade förutsättningar ska kommunen utreda möjligheten att införa en behovsanpassad fritidscheck för alla barn i grundskolan.

11.11 God kvalitet i motionsspåren ska säkerställas

De promenad- och motionsstråk som kommunen ansvarar för måste hållas efter så att de känns trygga och inbjudande att använda. Det kan handla om exempelvis ordentlig markbeläggning och fungerande belysning, så att alla som så önskar känner sig välkomna att använda sig av dessa.

11.12 Starta upp en motorgård för ungdomar

I Örebro med omnejd har vi idag ungdomar som har bil och A-traktorer, dessa används till att ta sig till och från skola, arbete eller till kompisar under fritiden. Det händer att det buskörts och att musik spelas orimligt högt vilket stör medborgarna. Vi anser att de motorburna ungdomarna behöver stöttning för att kunna utöva sitt motorintresse på ett bättre sätt. Därför vill vi tillsätta en utredning för att ta fram det lämpligaste och mest kostnadseffektiva sättet för att starta upp en motorgård för ungdomar i Örebro kommun.

11.13 Driftbudget: Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	397 938
Justeringar inför 2024	
Alternativ finansiering OpenART	-4 800
Resterande del av "aktivitetsstöd äldre" 2023 vrån VON	320
Effektiviseringskrav	-2 100
Utökat effektiviseringskrav	-4 500
Konst och bidrag	-7 219
Konsumentvägledning	-250
Ram 2024	379 389

12. Markplanerings- och exploateringsnämnden

12.1 Ett trygghetsperspektiv ska genomsyra all stadsbyggnad

Vid byggnation är det viktigt att sätta trygghetsperspektivet främst. Varierad bebyggelse kan vara att föredra, då stora industriområden visserligen är trygga att vistas i på dagen, men otrygga att passera nattetid. Beakta närhetsprincipen vid ny bostads- respektive verksamhetsbyggnationsplanering. Att bygga bostäder och verksamheter i nära anslutning till varandra ökar också chansen att invånarnas jobb ligger i nära anslutning till bostaden och därmed kan eventuellt både transporter och långa restider undvikas.

12.2 Planera byggande och trafik efter verklighetsbaserade prognoser

Oavsett om det gäller bostadsbyggande, verksamhetsmark, trafikinfrastruktur etc. ska det utgå från vad som behövs för att komplettera det som redan finns. En långsiktig planering framåt behövs för att hålla jämna steg med utvecklingen av kommunen. Behövs det mer småhus för att efterfrågan är större på småhus än lägenheter är det småhusbebyggelse det ska planeras för. Frågar näringslivet efter expansionsutrymme ska mer verksamhetsmark planläggas. Är kapaciteten mättad för ett trafikslag ska infrastrukturen för densamma byggas ut.

12.3 Kommunen ska uppmuntra byggande av bostäder som svarar mot samhällets efterfrågan

Vid nybyggnation av bostäder är det viktigt att komplettera med det som efterfrågas. Fördelningen av efterfrågan på olika bostadstyper är i det närmaste konstant över tid, men Örebro kommun har oproportionerligt många flerfamiljshus kontra friliggande enfamiljshus. Hög exploateringsgrad är visserligen ett sätt att få ut mer av varje kvadratmeter markyta, men det kan inte rättfärdigas att utbudet av något som redan finns i överkant ökas på bekostnad av något som det de facto är brist på. En bostadsexplosion med så många boende så tätt inpå varandra som möjligt kan inte vara någon sorts generell utgångspunkt när örebroarna tydligt visar att det är något annat de vill ha.

12.4 Visa hänsyn till det lokala kulturarvet vid nybyggnation och anpassa arkitekturen

Ny arkitektur bör i gestaltningen anpassas till den befintliga miljön och den befintliga arkitekturen. Man bör i högre grad eftersträva traditionell arkitektur vid nybyggnation. Traditionsrika områden med stark kulturell prägel behöver särskilt beaktas när det byggs nytt, för att inte riskera att förvanska området karaktär. Av samma anledning ska stor försiktighet iakttas när det gäller byggnader med starkt symbolvärde som kraftigt avviker från västerländsk byggnadstradition och som regel ska dessa inte tillåtas.

12.5 Ta hand om den infrastruktur vi har

Att skjuta på utbyggnad och underhåll är en kortsiktig lösning på ett långsiktigt problem. Det leder bara till att kostnaderna blir än högre när det inte längre går att vänta med att göra något. Samtidigt behöver de genomfartsleder som finns idag bevaras i stället för att till höga kostnader byggas om till oigenkännliga så kallade "stadsgator". För att minska restid och irritation och för att undvika trafikfarliga situationer måste dessa naturligtvis vara kvar med bibehållen eller utökad kapacitet.

12.6 Utred i vilka korsningar som rondellösningar skulle vara lämpligt

För att förbättra trafikflödet bör en större andel rondellkorsningar övervägas. Det behöver utredas både var det är möjligt att byta ut trafikljusbevakade korsningar mot rondeller, samt vilka korsningar som idag inte fungerar optimalt men skulle kunna göra det vid tillskapandet av en rondell.

12.7 Hastighetsdämpande åtgärder ska utformas på ett sätt som stör trafikflödena så lite som möjligt

Hastighetsdämpande åtgärder som vägbulor och chikaner hämmar trafikflödet betydligt och leder till längre restider, större utsläpp och högre bullernivåer. Det finns även andra åtgärder som kan sättas in som hastighetsvisare och actibumps, med annan funktion och effekt. Dessa är intressanta att utveckla.

12.8 Gaturummet ska planeras med underhållsaspekten och framkomlighet i åtanke

Större hänsyn behöver tas till underhållsaspekten vid planering av stadens infrastruktur för att inte försvåra för underhåll och vinterväghållning. Avvägningar behöver alltid göras mellan estetik och det mer praktiska perspektivet. Även arbetsfordon negligeras när nya, ofta smalare vägar planeras. De kommunala vägarna ska utformas så att fordon med upp till 4,5 meters bredd ska kunna ta sig fram obehindrat.

12.9 Nej till så kallade snabbussar/Bus Rapid Transit (BRT)

Redan i detta skede märks effekterna av snabbussprojektet av i form av minskad framkomlighet på Rudbecksgatan och ännu värre ingrepp kan komma längre fram när snabbusslinjerna fortsätter byggas ut. Flera av våra viktigaste gator i Örebro kommer då att endast ha en fil för biltrafik i varje riktning, vilket borgar för fler bilar som står still i köer, vilket leder till mer buller och ökade utsläpp. Sverigedemokraterna menar att Örebro kommun omgående ska avbryta arbetet med snabbussar och skrota samtliga planer på fortsatta etapper inom projektet. Återställningen av de redan ombyggda vägarna för att återfå deras forna trafikkapacitet behöver påbörjas direkt och återställandet hanteras så kostnadseffektivt som möjligt.

12.10 Bevara Örebros utomhusparkeringar

En del av den rikliga biltrafiken i Örebros stadskärna kan härledas till bilister som åker omkring i jakt på en parkeringsplats. En krånglig parkeringssituation med höga avgifter på de få platser som står till buds gynnar inte centrumlivet. Förutom att det medför ökade utsläpp och buller, drabbas både besöksnäringen och näringsidkarna i city, då besökare utifrån kan tänkas välja ett annat resmål framöver, medan shoppingsugna örebroare väljer att göra sina inköp på ett ställe med bättre parkeringsmöjligheter. Utifrån detta kan en nödvändighet att behålla de centrumnära utomhusparkeringarna som finns idag konstateras.

12.11 Förbättra tryggheten i parkeringshusen

De parkeringshus som är belägna i city har visserligen ofta lediga platser, men dessa är sällan ett förstahandsalternativ att använda för bilisterna, bland annat på grund av otryggheten i och i anslutning till dessa. Aktiva insatser behövs för att öka tryggheten i parkeringshusen och göra dem mer inbjudande att nyttja.

12.12 Sänk parkeringsavgifterna i citykärnan med omnejd

Parkeringszonerna i Örebro har expanderats, utökats och priserna i dem har höjts, vilket minskar incitamenten att besöka de mer centrala delarna av staden om det primära färdmedlet är bil. Det minskar besöksunderlaget i city och är därmed negativt för cityhandlarna och -krögarna. En rimlig prisnivå behöver säkerställas för att inte skrämja bort folk från centrum.

12.13 Bilparkeringsnormen ska höjas till minst 0,8 parkeringsplatser per lägenhet

Kommunens parkeringsnorm med krav på som lägst 0,15 parkeringsplatser per lägenhet vid nybyggnation är på tok för låg. På grund av bristen på parkeringar i anslutning till fastigheten, händer det frekvent att personer som bor lite mer centralt nödgas – och av kommunen numera även uppmuntras – parkera sin bil på allmän parkeringsplats och därmed blir parkeringssituationen för tillresande ansträngd. Därför är det av vikt att bilparkeringsnormen vid nybyggnation höjs till minst 0,8 parkeringsplatser per lägenhet.

12.14 Inför gratis kollektivtrafik för ålderspensionärer

Busstrafiken för den stora massan försämras ständigt – busslinjer läggs ned, turtätheten minskar, antalet hållplatser minskar sannolikt i samband med att snabbussarna införs. För Sverigedemokraterna är det helt fel väg att gå. Vi vill i stället förenkla för de som vill välja bussen, bland annat genom att införa gratis bussresor i stadstrafiken för alla ålderspensionärer.

12.15 Beakta vikten av natur-, park- och grönområden och bevara naturområdena

Grönområden är viktiga för människors välbefinnande och det är därför av vikt att dessa prioriteras och ges utrymme även i en stadscontext. I samma anda värnar vi naturskyddsområden. När förändring av markanvändning ska ske i deras närhet, måste fördelarna och nackdelarna med förändringen utifrån naturskyddsperspektiv ägnas stor omsorg. De naturskyddsområden som idag finns i kommunen ska värnas och stor hänsyn ska vidtas för intilliggande exploateringar.

12.16 Gör Sörbyskogen till ett naturreservat

Att en så unik skog med så höga naturvärden som Sörbyskogen ligger i så nära anslutning till staden är något som verkligen ska tillvaratas. Att besöka en gammelskog är vederkvickande och det är få förunnat att ha en sådan skog inpå knuten. Därför behöver Örebro kommun se vilken naturskatt för folkhälsan och naturlivet Sörbyskogen faktiskt är. Exploateringsiver behöver stå tillbaka för djur, växter och människors välbefinnande. Förutom de rekreationsvärden en rustik skog kan erbjuda så har flera sällsynta arter observerats i denna skog. Utifrån det kan skogen definitivt anses ha ett bevarandevärde och bör skyddas från vidare exploatering genom naturreservatsstatus.

12.17 Driftbudget: Markplanerings- och exploateringsnämnden

Markplanerings- och exploateringsnämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	84 263
Justeringar inför 2023	
Effektiviseringskrav	-400
Ram 2024	83 863

13. Socialnämnden

13.1 En effektiv och evidensbaserad vård av missbrukare

Ofta ser vi återfall i missbruk redan dagarna efter avslutad missbruksbehandling och om inte behandlingen ger några bestående positiva effekter så borde den rimligtvis ses över. För att missbruksvården ska få kallas för vård så behöver den skapa bestående hälsofrämjande fördelar, livsstilsförändring och en bättre psykisk och fysisk hälsa som består över tid. Missbruksvården är mer resurskrävande än vad många känner till och trots att vård vanligtvis associeras med beprövad och evidensbaserad behandling så görs det inga uppföljningar efter avslutad vård för att utvärdera vilken behandling som ger bäst resultat. Örebro kommun ska söka samarbete med akademien för att undersöka effekten av olika behandlingar och utröna vilka metoder som ger största möjliga hälsoeffekter och bestående livsstilsförändringar.

13.2 Utökade krav på motivationsarbete i missbruksvården.

Det är viktigt att den som genomgår missbruksbehandling själv vill bli drogfri och har detta som mål. Den som inte vill ta till sig av behandlingen kommer naturligtvis inte att bli drogfri och pengarna som behandlingen har kostat gör då bara en högst tillfällig nytta. Fokusera därför i första hand på att hjälpa de som själva vill bli drogfria, där är det störst chans att göra praktisk skillnad. Genom att fokusera på att få bort så många som möjligt, bland de som är motiverade, från missbruket så minskas marknaden för droger vilket får en betydande positiv påverkan på nyrekryteringen av missbrukare.

13.3 Familjehemsplaceringar framför behandlingshem

Det finns indikationer på att den vård som ges i nuvarande utformning kan göra lika stor skada som nytta. Kollektiv behandling på behandlingshem kan innebära ett större kontaktnät av personer som utövar dåligt inflytande och därigenom vara en inkörsport till större problem. Att byta miljö och umgänge ger bättre förutsättningar att fokusera på en mer långsiktig bestående livsstilsförändring, med fler nya mer produktiva och kreativa intressen än den tidigare nedbrytande livsstilen. Familjehemsvård är i sammanhanget ett bra mer personligt alternativ som ger en ny miljö med bra grundvärderingar och bättre förutsättningar för en etablering på arbetsmarknaden.

13.4 Utökat stöd till verksamheten Unga mammor och pappor

Unga föräldrar har en annorlunda situation än äldre, då det numera är vanligt att flytta till eget boende senare i livet och att det därefter tar ett tag att bygga upp liv och karriär. Att då skaffa familj mitt i den situationen kan te sig svårt, som att ställas inför valet mellan karriär och familj. Något som då kan hjälpa är att få stöttning samt träffa andra i samma ålder och fas i livet och Sverigedemokraterna vill därför utöka stödet till verksamheten Unga mammor och pappor.

13.5 Utöka Portens öppettider

Porten är en öppen dagverksamhet för människor som lever i utanförskap, som till exempel hemlöshet eller aktivt missbruk och drivs av Örebro Stadsmission. Polisen har påtalat att man märker en tydlig försämring av trygghetssituationen i centrala Örebro, bland annat på Kulturkvarteret, när Portens verksamhet är stängd. Att förstärka Portens finansiering ökar därmed tryggheten i centrala Örebro och säkerställer att de utsatta och utstötta i samhället har en säker plats att vistas på.

13.6 Utökad arbete med våld i nära relation

I ett modernt, civiliserat samhälle ska det inte förekomma våld inom familjen. Vi ser också att vi har ett stort problem med hederskultur som ökar när fler blir medvetna om vad som är ett oacceptabelt beteende. Behovet av hjälp ökar och därför behövs det mer resurser till Kvinnohuset.

13.7 Verka för att stimulera ett välfungerande samarbete inom kommunen och med polisen

Vi behöver identifiera förbättringsområden där sekretesshinder kan undvikas för att på ett tidigt stadium uppmärksamma och fånga upp ungdomar med problem samt de som är i riskzonen och därmed förebygga en destruktiv livsstil som blir allt svårare att ta sig ur och lämna ju äldre individen blir.

13.8 Förebyggande arbete mot bedrägerier riktat till sårbara grupper

Det är tyvärr vanligt förekommande att äldre och andra sårbara grupper ofta utsätts för olika försök av bedrägeri. För att motverka att våra mer sårbara grupper faller för dessa bedragare, ska kommunen göra sin del för att via olika informationsinsatser försöka begränsa andelen som drabbas.

13.9 Driftbudget: Socialnämnden

Socialnämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	654 442
Justeringar inför 2024	
Återföring av tillfällig satsning 2023	-400
Effektiviseringskrav	-3 400
Volymkompensation socialtjänst	6 000
Satsning mot kvinnovåld	2 000
Pott för personaltrygghet	1 000
Ram 2024	659 642

14. Teknik- och servicenämnden

14.1 Omarbetad kostpolicy

14.1.1 Vildsvinskött som nytt köttalternativ

Med fokus på lokalproducerade livsmedel vill Sverigedemokraterna utreda möjligheterna att börja köpa in vildsvinskött som en del av kommunens verksamheters vardagliga kost. Vildsvinskött är inte bara lokalproducerat utan även etiskt riktigt, då vildsvin per automatik levt ett fritt och naturligt liv. Vid ett eventuellt införande skulle detta också innebära att fler vildsvin skjuts, vilket bland annat är ett ansenligt önskemål från boende på landsbygden.

14.1.2 Minska kostnader för specialkost

I stället vill vi tillsätta en utredning för att se över, omarbета och effektivisera menyerna i våra verksamheter. Syftet är att inkludera så många personer som möjligt, som idag är i behov av specialkost, till att i högsta möjliga grad kunna äta huvudalternativet i stället. När det även erbjuds vegetariska rätter som andrahandsalternativ, borde detta sammantaget vara tillräckligt så att behov av specialkost sällan uppstår.

14.1.3 Kommunens verksamheter ska inte bekosta religiös specialkost

Sverigedemokraterna ser ett stort behov av att effektivisera tillverkningen av mat, dels för att underlätta för personalen och för att hålla kostnaderna nere. Därför ser vi inget behov för skattebetalarna att stå för kostnaden för de extra maträtter som tillverkas för att uppfylla religiösa krav. För att ha rätt till specialkost krävs ett läkarintyg. Du har därmed inte rätt till specialkost av enbart religiösa skäl om medicinska skäl saknas.

14.1.4 Modell för minskat matsvinn

Det är alltid av vikt att arbeta med att minska matsvinnet i kommunens verksamheter. Det behöver därför undersökas hur en gångbar modell för minskat matsvinn kan utformas för att sedan införas i samtliga kommunala kök.

14.2 Förbättrad och utökad belysning

14.2.1 Öka tryggheten med utökad belysning

Ej upplysta platser skapar i sig en stor problematik med den upplevda tryggheten och personer med ont uppsåt anser sig samtidigt kunna verka mer ostört på dåligt belysta platser. En översyn behöver göras för att hitta vilka platser som kräver en utbyggnad av belysning för att öka tryggheten.

14.2.2 Åtgärda skyndsamt trasig gatubelysning

Gatubelysning som av olika anledningar inte är i funktion skapar både en otrygghet och en negativ upplevelse på den berörda platsen. Det är därför av stor vikt att kommunen åtgärdar belysningen skyndsamt när dessa problem uppstår.

14.3 Hårdare krav i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna

14.3.1 Inför tiggerifria zoner

I enlighet med Tidöavtalet ska ett nationellt tiggeriförbud utredas där utredningen ska lägga fram ett författningsförslag som innebär tiggeriförbud i Sverige. Tills detta är beslutat på nationell nivå vill Sverigedemokraterna att Örebro kommun beslutar om att införa tiggerifria zoner i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna.

14.3.2 Kräv alltid tillstånd för fyrverkerier

Kommunen kan inte reglera försäljningen av pyroteknik, men vi kan i ordningsstadgorna försöka begränsa användningen så pass att primärt seriösa aktörer, som är villiga att ansöka om tillstånd, köper in och avfyrrar fyrverkerier. Ett sådant förfarande underlättar även för Polisen att snabbare identifiera om någon skjuter fyrverkerier olovligt eller ej. Detta skulle även kunna begränsa antalet smällar som sker under högtider. Undantagen i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna som gäller under påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton ska därför tas bort och förtydligande text ska läggas till om att tillstånd från Polismyndigheten alltid ska krävas för användning av pyrotekniska varor.

14.3.3 Förbud mot böneutrop

Ett påtvingat utrop på främmande språk i tätbebyggt område riskerar att störa människor i sina bostadsområden och få många svenskar att söka sig bort. Det strider samtidigt mot religionsfriheten där personer med annan religiös eller icke religiös tro påtvingas budskap kopplat till religionen Islam. Dessutom riskerar det att skapa otrygghet för de grupper som flytt muslimska länder präglade av islamistiskt våldsstyre och spä på motsättningarna i samhället.

14.3.4 Utökad kamerabevakning

Kommunen ska se över vilka platser som är i behov av kamerabevakning i syfte att förebygga och lagföra brott och öka den upplevda tryggheten. Vid kamerabevakning ska ocensurerade kameror användas, så att det inspelade materialet kan bistå vid polisutredningar. I de fall kamerabevakning inte tillåts, kan anonymiserad ansiktsigenkänning införas då GDPR tillåter detta. I samråd och samverkan med Polisen ska kommunen även verka för att trygghetskameror uppförs på platser där det utifrån en analys anses lämpligt.

14.4 Driftbudget: Teknik- och servicenämnden

Teknik- och servicenämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	211 800
Justeringar inför 2024	
Effektiviseringskrav	-1 100
Ram 2024	210 700

15. Valnämnden

15.1 Förbättra flödet vid valbåsen så att man minskar köbildning

Vi drar lärdomar av det föregående valet där det uppstod väldigt långa köer. Långa köer kan få folk att välja att inte delta, dels på grund av tidsbrist och delvis på grund av irritation vilket är ett olyckligt misslyckande från kommunens sida.

15.2 Uppmuntra till förtidsröstning

Uppmuntran till förtidsröstning är ett effektivt sätt att minska köbildningen och för den som vill rösta på ett mer traditionellt sätt så ska det kommande valet genomföras på ett mer genomtänkt sätt.

15.3 Bättre kontroll så att alla partiers valsedlar finns tillgängliga

Vi har sett att det har förekommit slarv med att ta fram röstsedlar för vissa partier under senaste och tidigare val. Den saken är inte acceptabel och nya rutiner behöver tas fram så detta problem inte sker framöver.

15.4 Driftbudget: Valnämnden

Valnämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	223
Justeringar inför 2024	
Preliminär budget EU-val	3 000
Ram 2024	3 223

16. Vård- och omsorgsnämnden

16.1 Mer resurser till hemvård och vårdboende

Den nuvarande ramen för hemvård och vårdboende är orealistisk och har under en längre tid lidit av omfattande ekonomiska underskott. Det är tydligt att området lider av underfinansiering. Vi betraktar inte rehabiliterande arbetssätt som enbart en optimistisk besparing, utan mer som en investering som både ger positiva hälsoeffekter och innebär ökande kostnader.

16.2 God servicenivå inom färdtjänsten

Att ha ett aktivt socialt liv och vara en del av ett större sammanhang där livet får mening, är till stor del beroende av den personliga rörligheten och den säkerställs genom en subventionerad färdtjänst. Man ska inte behöva välja bort social samvaro, släkt och vänner på grund av handikapp, ålder, bristfällig ekonomi eller dålig hälsa, flera problem som allt för ofta uppträder samtidigt. Livet ska trots allt fungera och där är färdtjänsten en viktig del i livspusslet.

16.3 Bevara kompetensen inom vårdverksamheten

Vårdpersonal vittnar om att lönesättningen har blivit orättvis. Erfaren personal hamnar efter nyrekryteringar där nyanställda utan tillräcklig kunskap i svenska, arbetslivserfarenhet eller kompetens får högre lön. Detta leder till kompetensflykt och onödigt många vårdkontakter, vilket resulterar i både stress och en mindre personlig vård. För att motverka kompetensflykt och visa uppskattning gentemot dem som har lång erfarenhet inom vården måste vi prioritera att behålla och bevara deras kompetens samt gradvis höja yrkets status.

16.4 Utveckla valfriheten inom vården

En utvecklad valfrihet är en viktig aspekt att ta hänsyn till inom vården. Genom att erbjuda fler valmöjligheter till patienter och brukare kan vi uppnå en mer individanpassad vård och omsorg. Detta kan inkludera olika vårdalternativ och flexibilitet för att möta behoven och önskemålen hos dem vi tar hand om.

16.5 Ge vården högre status och attrahera fler inom yrket

Jobb inom vården behöver få en högre status för att attrahera och behålla kvalificerad personal. Det är viktigt att visa uppskattning för det viktiga arbete som utförs och skapa en miljö där yrket ses som attraktivt och meningsfullt. Genom att höja statusen för vårdyrken kan vi öka intresset och utveckla kompetensen inom sektorn.

16.6 Motverka kompetensflykt och säkra kvaliteten

För att säkerställa kvaliteten på vården är det avgörande att motverka kompetensflykt. Det är nödvändigt att skapa förutsättningar för att behålla erfaren personal och ge dem incitament att stanna kvar inom vårdsektorn. Genom att erbjuda attraktiva arbetsvillkor, rättvis lönesättning och möjligheter till kompetensutveckling kan vi minska kompetensflykten och bibehålla hög kvalitet inom vården.

16.7 Avskaffa ofrivilligt delade turer

Fenomenet med ofrivilligt delade turer har varit föremål för intensiv debatt under de senaste tre mandatperioderna. Det är viktigt att ta itu med denna fråga nu. Att ha delade turer i sig behöver inte vara ett problem för de som frivilligt väljer att arbeta enligt dessa villkor. Däremot bör vi prioritera att avskaffa de ofrivilliga delade turer för att skapa mer stabila och förutsägbara arbetsscheman för vårdpersonalen.

16.8 För trygghet på ålderns höst behöver vi införa språktest

Att känna sig trygg och kunna göra sig förstådd är självklara krav. Vi vill säkra kvaliteten inom äldreomsorgen genom att säkerställa att alla anställda har goda svensk-kunskaper. Rätten att kunna förstå och bli förstådd av sin omsorgsgivare är självklar. Invandrad äldrevårdspersonal med bristande språkkunskaper bör erbjudas kontinuerlig språkutveckling. Kraven på kunskaper i svenska språket och svenska normer ska höjas vid nyanställning. För detta behöver det införas språktester.

16.9 Skärpta regler för belastningsregisterutdrag

Risken för stölder och kränkande övergrepp inom äldreomsorgen i kommunen måste minimeras. Därför vill vi att reglerna för de nu mer obligatoriska utdragen från belastningsregistret skärps ytterligare och att utrymmet för undantag och tolkningar minskas för att säkerställa att olämpliga personer inte anställs.

16.10 Valfrihet och konkurrens inom äldreomsorgen

Valfrihet handlar inte bara om rätten att välja, utan också om rätten att kunna välja bort. När privata utförare konkurrerar med varandra och kommunen om vem som kan erbjuda mest och bäst, så är det de äldre som gynnas. Att begränsa valfriheten på olika sätt försvårar för företag som vill specialisera sig inom ett visst område att lämna anbud som är genomförbara. Vi ser därför gärna ett ökat antal vårdgivare inom valfriheten för att gynna de äldre.

16.11 Ölmbrogården ska återöppnas

Det behövs ett brett utbud av olika boendeformer då alla äldre inte vill bo i staden. Många vill hellre bo med närhet till naturen och möjligheten att få njuta av lantluften. Vi vill bevara de lantligt belägna boendena som komplement till de mer centrala boendena med bland annat de nog så viktiga korttidsplatserna. Ölmbrogården ska därför återöppnas i befintlig regi, då det länge har varit ett uppskattat boende där de äldre känner sig trygga och väl omhändertagna.

16.12 Aktiv fritid och service för äldre

För att skapa en attraktiv miljö för åldrande i Örebro behöver vi satsa på meningsfull och aktiv fritid för de äldre. Kommunen har en fixartjänst för personer över 75 år och vi vill utreda subventionering av den och andra servicetjänster såsom exempelvis inköp, matlagning, snöskottning och städning. Tjänsterna bör anpassas efter de äldres behov och önskemål om utförande. Sverigedemokraterna vill dessutom sänka åldersgränsen till 70 år för att utnyttja dessa tjänster.

16.13 Åldrande med aktivitet och kunskapsutbyte

För att tillgodose även friska och aktiva äldre behövs deras kunskaper och erfarenheter tas tillvara. Vi vill främja kontakt mellan generationerna genom nära samarbete mellan skolor, förskolor, seniororganisationer och äldreboenden. Besök, gemensamma aktiviteter och erfarenhetsutbyte bör uppmuntras.

16.14 Särskilda äldrestödspersoner och volontärförmedling

För att förbättra äldreomsorgen föreslår vi att särskilda äldrestödspersoner och volontärförmedling införs. Dessa personer kan utföra uppgifter som inte hör till vårdpersonalens huvuduppgifter, såsom att följa med äldre på promenader, läsa högt ur böcker och tidningar, samt sitta ned och prata eller hjälpa till med all dagliga sysslor. Genom att involvera frivilligorganisationer och volontärer kan äldreomsorgen bli mer mänsklig och omtänksam.

16.15 IT-satsning för äldre

Många äldre har svårt att ta till sig den snabba teknikutveckling som skett och behöver stöd och hjälp att lära sig det, då mycket i samhället idag bygger på att man kan tillgodogöra sig den nyare tekniken.

16.16 Rekreationsverksamheter för mindre bemedlade äldre

Vi uppmanar kommunstyrelsen att i samarbete med Örebros frivilligorganisationer och föreningar utveckla fler rekreationsverksamheter för äldre som har begränsade resurser och känner sig socialt isolerade. Det är viktigt att skapa möjligheter för dessa äldre att delta i glädjefyllda aktiviteter och ha en meningsfull tillvaro.

16.17 Fler mötesplatser för äldre

Kommunstyrelsen bör undersöka möjligheten att inrätta fler mötesplatser för äldre. Dessa platser kan fungera som träffpunkter där äldre kan träffa andra människor, delta i gemensamma aktiviteter och utbyta erfarenheter. Genom att skapa fler mötesplatser kan man minska känslan av ensamhet och öka det sociala nätverket för äldre.

16.18 Musikunderhållning inom äldreomsorgen

Det är viktigt att uppmärksamma behovet och möjligheten att erbjuda musikunderhållning inom äldreomsorgen. Musik har visat sig främja hälsa och livsglädje hos både boende och personal. Genom att erbjuda musikaliska aktiviteter och evenemang kan man skapa en positiv och stimulerande miljö för de äldre.

16.19 Möjlighet till medtag av husdjur vid inflyttning

Vi vill undersöka möjligheten att tillåta att man tar med husdjur vid inflyttning på vissa äldreboenden. Djur kan vara en källa till glädje och sällskap för äldre och kan bidra till en ökad livskvalitet. Det är viktigt att utvärdera behovet och eventuella utmaningar för att säkerställa en trygg och ansvarsfull hantering av husdjur inom äldreomsorgen.

16.20 Ökad besöksvänlighet på äldreboenden

För att motverka ensamhet på äldreboenden är det viktigt att öka besöksvänligheten. Det bör vara lättare för anhöriga att besöka sina äldre släktingar med lokaler och parkeringar som tillåter det och personalen på äldreboendena bör uppmuntra och underlätta för besök. Genom en högre besöksfrekvens kommer anhöriga sannolikt att ställa krav på verksamheten och bidra till en förbättring av äldrevården. De anhöriga är ofta bättre på att uppmärksamma missförhållanden och klaga när deras äldre släktingar inte får tillfredställande vård, än vad de äldre själva är när många av dem inte vill vara till besvär.

16.21 Trivselskapande åtgärder på uteplatser och trädgårdar

Det är viktigt att inte glömma bort underhållet av trädgårdar och uteplatser vid äldreboenden. Genom relativt små åtgärder kan man rätta till eftersatt underhåll och öka trivseln avsevärt. Det kan innefatta att åtgärda skador som gammal frostsprängd asfalt, bristfällig utebelysning eller otillgängliga uteplatser för rullstolsburna. En välvårdad trädgård med tillgängliga uteplatser är en underskattad resurs och vad man bör förvänta sig inom Örebro kommun.

16.22 Säkerställ att äldre brottsoffer får en särskild kontaktperson och i varje fall där det önskas ges bra stöd

Med samhällets negativa utveckling ser vi nu behov av att inrätta särskilda kontaktpersoner just för äldre, som då kan finnas som stöttning när man blivit utsatt för brott.

16.23 Driftbudget: Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden	
Ram 2023, belopp i tkr	1 895 331
Justeringar inför 2024	
Återföring, del av "aktivitetsstöd äldre" 2023 till KFN	-320
Effektiviseringskrav	-9 900
Äldrepaketet	30 000
Återinfört högkostnadsskydd färdtjänst	5 000
Ram 2024	1 920 111

17. Överförmyndarnämnden

17.1 Det ska inte gå att ta på sig fler uppdrag som god man än vad man rimligen klarar av

God man är sedan långt tillbaka främst ett ideellt uppdrag som man främst tar för att man vill hjälpa sina medmänniskor och det är inte ovanligt att man helt avstår från att ta emot ersättning för uppdraget. Det är inte meningen att man ska kunna ta på sig så många uppdrag att det motsvarar en vanlig månadslön, gör man det så finns det inte nog med tid för att kunna erbjuda den service som man rimligen kan förvänta sig.

17.2 Överförmyndarkansliet behöver bli mer tillgängligt

Överförmyndarkansliet uppfattas som otillgängligt eftersom man måste gå genom kundservice och därefter vänta på återkoppling från handläggare eller kansliet som hör av en eller ett par dagar senare.

17.3 Överförmyndarnämndens handläggningstid behöver förbättras

Överförmyndarens handläggningstider har kritiserats och behöver förbättras, speciellt när det gäller saker i ekonomin som kan vara av brådskande karaktär.

17.4 Driftbudget: Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden	
Ram 2023	19 917
Justeringar inför 2024	
Ram 2024	19 917

18. Investeringsprogram

18.1 Vårt förslag till investeringsprogram

(tusentals kronor)	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan
	2023	2024	2025	2026	2027
Förskolenämnd	4 916	4 916	4 916	4 916	4 916
Grundskolenämnd	17 236	18 236	19 236	19 236	19 236
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	9 134	8 134	9 134	9 134	9 134
Socialnämnd	1 500	1 250	1 250	1 250	1 250
Socialkontor Vivalda					
Vård- och omsorgsnämnd	18 065	13 275	19 225	21 225	7 225
Funktionsstödsnämnd	2 254	2 254	2 254	2 254	2 254
Mark- och exploateringsnämnd	396 690	289 050	320 000	290 000	290 000
- varav fastighetsinvesteringar	129 106	32 900	24 626	26 505	15 817
- varav fastighetsförvärv	19 600	25 000	29 550	27 000	27 000
- varav trafik- och miljöinvesteringar	68 600	58 150	127 861	100 495	100 316
Från trafikleder till stadsgata					
Bus-Rapid-Transit					
- varav tillgänglighetsåtgärder	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
- varav exploateringsverksamhet	178 384	172 000	136 963	135 000	145 867
Teknik- och Servicenämnd (exkl VA/avfall)	208 626	207 661	211 292	242 370	230 620
- varav park & gata	108 752	145 690	161 620	183 770	175 400
Trygghetsinvesteringar		16 108	12 488	22 108	20 000
Utökat vägunderhåll		24 162	18 732	33 162	30 000
- varav gas	18 100	10 000	3 000	3 000	3 000
- varav fordon	50 212	37 971	42 172	43 000	48 720
- varav övrigt Tekniska	31 562	14 000	4 500	12 600	3 500
Kultur- och Fritidsnämnd	38 731	14 450	8 135	13 350	9 750
- varav fritidsanläggningar	25 504	11 550	4 300	10 350	6 750
- varav konstutsmyskning	10 650	600	335	0	0
1%-konst					
- varav inventarier	2 577	2 300	3 500	3 000	3 000
Kommunstyrelsen	46 647	31 941	18 377	26 270	16 226
Summa skattefinansierad verksamhet	743 799	591 167	613 819	630 005	590 611
VA	556 368	423 300	430 725	489 200	364 200
Avfall	18 812	9 700	11 500	3 500	3 500
Summa taxefinansierad verksamhet	575 180	433 000	442 225	492 700	367 700
Totalt kommunens investeringar	1 318 979	1 024 167	1 056 044	1 122 705	958 311

18.2 Ökade driftkostnader till följd av investeringar för skattefinansierad verksamhet

(tusentals kronor)	Budget 2023	Budget 2023 rev juni	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Förskolenämnd	1 245	1 300	1 337	1 337	1 337	1 337
Grundskolenämnd	4 368	4 562	4 964	5 236	5 236	5 236
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	1 728	1 845	1 716	1 914	1 914	1 914
Socialnämnd	173	173	144	144	144	144
Vård- och omsorgsnämnd	986	2 077	1 527	2 211	2 441	831
Funktionsstödsnämnd	259	259	259	259	259	259
Mark- och exploateringsnämnd	15 929	15 669	18 402	19 937	17 865	20 061
Teknik- och Servicenämnd (exkl. VA/avfall)	16 097	16 776	18 866	19 088	20 657	20 135
Kultur- och Fritidsnämnd	3 463	3 140	2 788	1 508	1 687	906
Bygg- och miljönämnd	0	0	0	0	0	0
Kommunstyrelsen	4 563	7 270	6 098	3 674	5 272	3 246
Totalt ökade driftkostnader	48 810	53 071	56 101	55 308	56 813	54 069
Varav finansiering med riktade KS-medel	6 679	8 584	6 141	2 560	2 325	593
Varav finansiering via avsatt volymutrymme	7 515	5 774	10 088	18 521	16 251	18 155
Varav finansiering genom nämndens egen ram	30 052	32 691	31 254	28 844	32 741	30 258
Varav exploateringsinvesteringar	6 022	6 022	8 619	5 383	5 496	5 063